

APOCALIPSIS

Rán t'uti ra Jesucristo bi nu ra Xuua

Rám hman ra Jesucristo bi sih ra Xuua

1 Nu'a Oja bi 'yut yá 'yehę i 'bucua ja ra häi. Janangue'a nu ra Jesucristo bá pehna n'da rá m 'behni mahęts'i bi 'yurcă dra Xuuagă, rá 'yehęgă, 'be'a din ja. ²Ne nugă dra Xuuagă dí o't'ă ya 'be'a gătho dín nugă, ne'a rá m hman Oja ne'a rá m hman ra Jesucristo i xiqui. Gătho dí o't'ă ngue da fădi 'be'a majuani din ja. ³Din johya gătho to'o da man'a 'be'a nt'o't'i ua ja ra sœcuą. Ne din johya to'o gătho da 'yode 'be'a din ja. Ne din johya 'bũ da 'yot'e 'be'a gătho i mangua ja ra sœcuą, nguetho him maya'a din ja 'be'a gătho nt'o't'i ua.

I t'orpa ra sœcuą yũ 'yęc'yęi bũ ja yoto yũ hnini

⁴Nugă dra Xuuagă dí ot'ahu ra sœcuą gătho yũ 'yęc'yęi dim peti bũ ja yoto yũ hnini bũ ja ra häi Asia. Oja di jap ahũ ne da hyut'a ni mbũihũ, guet'a Oja i 'bũi ne mi 'bũi, ne guet'a dim 'bũi mazai. Ne rá Hogandahi Oja i juadi xũn ho rá ts'edi, gue i 'bũrũ hapũ di

manda rá ts'edi Oja, i pen'nahũ rán japi. ⁵Ne bí pen'nahũ rán japi a ra Jesucristo, ne da hyut'a ni mbũihũ. Nu'a ra Jesucristo zai i mam majuani, ne rá mbũdi bi dambęni 'bũ mi du, ne dim hmuts'ut'abi ne di manda gătho yũ ts'ut'abi gue i 'bucua ja ra häi. Nu'a di huęgahũ ne bi yanju nangue ma ts'oquihũ, bi mberca ma mbũihũ nangue ran ts'o, nangue rá ji bi mbãm 'bũ mi du bũ ja ra pont'i. ⁶Nu ra Jesucristo bi 'dajũ ra ts'edi dan ts'ut'abihũ ne dam mbăjahu ga ørpahũ rá 'befi bũ i ja rá ts'edi Oja rá Ta. Ne nu'a ra Jesucristo din ja rá nuixte ne rá ts'edi hõn'bũ go njãm'bũ mazai. Ne hõnt'a gam bęmhbu a ya. ⁷Nuna ra Jesucristo guet'a ba ęęę ban 'yohũ yũ güi, ne gătho yũ ja'i da nu. Ne gătho to'o bi ucpi da nu, ne gătho yũ ja'i i 'bucua ja ra ximhäi ęmme din ja ra dumbũi 'bũ bi nu a. Majuani njabũ din ja 'bũ bá ęęę. Ne hõnt'a gam bęmhbu a ya. ⁸Nu ra Cristo bi 'yęna: “Nugă ra mbũdi dãm 'bucă, ne njãm'bũ him mi 'bucă,” ęn'a ra Hmu mahęts'i nuixte rá ts'edi, nu'a i 'bũi ne mi 'bũi, ne i 'bũi mazai.

**Ra Xuua bi nu madä rá
ts'edi ra Cristo**

⁹Nugä dra Xuuagä, ni cuju nangué ra Cristo, dí ot'ahü ra söcuä ya. Nujü dí comhbü yün ünbi guín nuhü nangué dí ɛc'yeihü ra Hmu mahɛts'i. Nu'a Ojä di manda bü ja ma mbüihü, ne ra Jesucristo bi 'dajü ra ts'edi ngue hin dadí xömbüihü 'be'a dí nuhü. Ne nugä dra Xuuagä dí ofädigä bü ja ra häi Patmos, n'da ra t'ühäi i ja bü ja ra dehe nguetho dím mangä rá m hman Ojä ne dí mangä nangué ra Jesucristo. ¹⁰Nu'a ra pa domingo dán ya'be Ojä, ne 'bex bi bəngä a rá ts'edi rá Hogandähi Ojä. Ne dá øcä n'da ra nde bü ja ma xuthä tengu'bü n'da ra thüxi, ɛmme nts'edi thoho. ¹¹Ne nu ra nde bi 'yena: “Nugä dra mbüdigä ne hinjam'bü ngue him mi 'bücä, ne zäi dí 'bücä.” Ne nu'a ra nde bi xicä, bi 'yena: “Gui 'yo't' ya 'be'a gätho gui nu, ne gui pənpü 'büh yu 'yɛc'yɛi, gue'ü dim peti bü ja yoto yu hnini bü ja ra häi Asia, guerpü ja ra hnini Efeso, nepü ja ra hnini Esmirna, nepü ja ra hnini Pérgamo, nepü ja ra hnini Tiatira, nepü ja ra hnini Sardis, nepü ja ra hnini Filadelfia, nepü ja ra hnini Laodicea.” ¹²Ne nugä dra Xuuagä 'bex dá nyɛgui ngue dín nde ga nugä to'o bin ya. Ne dá nugä yoto yu lámpara ngue ra oro yú gua. ¹³Ne dá nugä i 'bä inde bü ja yu lámpara ra Cristo, ngue'a bin ja'i ua ja ra ximhäi, mi he ra pahni xum mba, i sörpü ja yú gua, ne man thu't'i rá tija n'da ran gut'i ngue ra oro. ¹⁴Nu'ü yú xtä tengu ra t'axca

xide'yo, ogue tengu ra t'axcase. Ne nu yú dá ɛmme bi hyät'i tengu'bü n'da ra sibi i sø. ¹⁵Ne nu'ü yú gua, ɛmme di fexni tengu ra xit'egui ra bronce di hoc ra sibi ne i pa nthəmmi xun ho. Ne nu'a rá nde tengu yu dæthe xun ngu ne nts'edi di hj. ¹⁶Ne mi o rán 'yɛi yoto yu sø, ne bi bəxpü ja rá nde tengu n'da ra espada i yoho yú het'i ngue din juanbate. Ne nu'a rá hmi ɛmme bi fexni tengu rá ts'edi ra hyadi 'bü bi hyuxyadi. ¹⁷Ne nu'bü má nugä, dá tängä bü ja rá gua tengu'bü ya xtä tugä. Pə nuna bi dosca rán 'yɛi ne bi xiqui: “Yo guín su, nguetho nugä dra mbüdigä ne dran zeguigä, ne hinjam'bü him mi 'bücä. ¹⁸Nugä zäi dí 'büi, guecä dá tugä pə nuya gui nu dí 'bücä ya, ne dam 'bücä mazäi hön'bü go njam'bü. Ne i ja ma ts'edi gue dadí manda hapü i pa ü xun du. I jagä ran sogui ngue ga xocpa ü 'da, ne ga jurpa ü mi'da.” ¹⁹Ne bi xiqui, bi 'yena: “Dami 'yo't' ya 'be'a gätho gui nu ya, ngue gätho i ja ya, ne'ü gätho din ja m'bejua. ²⁰Ga xi a ya 'be'a ní hmepya i ja bü man 'yɛi, ngue yoto yu sø ne'ü yoto yu lámpara ngue yu oro yú gua. Gue yoto yu sø, rá hmepya ü yoto yum 'behni mahɛts'i, gue di ze'ü dim peti bü yoto yu hnini, ngue 'da'a n'danni yu hnini i 'büi. Ne nu'ü yoto yu lámpara rá hmepya ü yoto yúm peti yu 'yɛc'yɛi hapü zäi dim peti.”

**Ram hma da hmam bü
ja ra hnini Éfeso**

2 Nu'a ra nde bi xicä ngue ga o't'a n'da ra söcuä, ga undä a ram 'behni ngue i fäx ü yu 'yɛc'yɛi

bü ja ra hnini Éfeso. Ne nu'a ra söcuä da hmam bü 'büh yu 'yëc'yëi. Nu yäm hmanse a gue i 'yo inde bü ja yoto yu lámpara, ne i o rán 'yëi yoto yu sò. ²Ne nu'a ra nde bi xi'ü yu 'yëc'yëi bü, bi 'yëna: “Dí paçä 'be'a gätho gá 'yøthü bü, ne dí paçä hangu nangu ra 'befi gá 'yøthü. Ne dí paçä gue hin gán xømbüi nangu ne 'befihü. Ne dí paçä ngue xingui ts'ü gadí jafü da 'yøt' ran ts'om'bäi n'da. Ne gá 'yänhdü 'da yäm hman ü to'o ñna yú 'bäihü ra Cristo, ne gá pañmbü yu hyäte thoho ü. ³Ne dí paçä gue hin gán xømbühü ran ünbi gá nuhü, ne ra 'befi gá 'yøthü nangu gá 'yëc'yëigahü, ne xingui ts'ü gá 'yë'ts' ni t'ëc'yëihü. ⁴Pe i ja ahü ts'ü gue hin dí numanhogä, ngue gá 'yes'hü ts'ü a guí bënju ya ne hín gadín huejü. Ne hin guín jahü bü 'bü ra mbüdi thoho gá 'yëc'yëigahü. ⁵Dami bëmhbü ya hangu na ngu bi ga'a ni t'ëc'yëihü 'bü gmí 'yes'hü a gní bënju ne gá 'yë'ts' nin huëcatehü. Dami päh nin 'yomfënihü ya. Dami thoju a gmí øthü rá mbüdi thoho. Pe nu'bü guexta'a guí øthü, ga 'uecä n'da ra lámpara 'bü, ne him man ga ja ahü tengu'bü ra lámpara bü guí 'bühmbü, 'bü hin gui hoc nin 'yomfënihü. ⁶Pe i ja ahü 'be'a xün ho ts'ü, nguetho n'dat'a díim bëmhbü gue hin dín numanhohü a i øt'ü yu nicolaítas. ⁷Nu'bü i ja ni zaguhü, gui 'yøhmbü 'be'a da xi ahü a rá Hogandähi Ojä gätho gyü 'yëc'yëihü. Ne nu'ü to'o hin da thäpi nangu ran ts'o, ga undä ran t'ëdi da za yün dät'o bü ja ra za t'ëmbi rá za ra temazäi, gue i 'bäpü 'bü Ojä,” bi 'yën'a ra nde bi zoqui.

Ram hma da hmam bü ra hnini Esmirna

⁸Ne xø bi 'yëngui: “Nuya gui 'yorpa ra söcuä ram 'behni gue i fäx yu 'yëc'yëi bü ja ra hnini Esmirna. Ne gui xifi gue mam hmangä, guécä mi 'bücä 'bü ra mbüdi thoho ne dam 'bücä mazäi, nugä dá tugä ne dá ndants' mahøn'a ne dí 'bühya, gui 'yëna. Ne nu'a ra söcuä da hmam bü 'büh yu 'yëc'yëi bü ra hnini Esmirna.” ⁹Ne ñn'a ra nde: “Dí paçä 'be'a gätho nín ünbi guí sähü nanguécä. Ne dí paçä gue gyü hyoyahü bü ja ra häi, pe xün ngu i ja ahü nangu Ojä. Nugä dí paçä gue di c'aman'ü ahü 'da yu judío gue ñnse majuañi yu judío ü, gue nde da ma yú t'ühni Ojä ü. Pe him majuañi yú t'ühni Ojä ü, pegue ráam peti ra zïthu a i øt'ü. ¹⁰Ne 'yo guí suhü ran ünbi gue mi ts'atho din ja ahü. Gui 'yøhmbü ya 'be'a din ja ahü, ngue gui nuhü rán ts'äte ra zïthu nu'bü da jo ahü 'da ahü. Ne 'det'apa guin nuhü yün ünbi. Ne nu'bü hin gui 'yë'ts' ni t'ëc'yëihü madague'a gui tuhü, gá tãhmbü xün ho a ra te 'bü. ¹¹Nu'bü i ja ni zaguhü, gui 'yøhmbü ya 'be'a i xi ahü rá Hogandähi Ojä gyü 'yëc'yëihü. Ne nu'ü to'o hin da thäpi nangu ran ts'o, hin da mba bü ja ran ünbi mazäi, ne hin di ünba a ná yoho ran däte,” bi 'yën'a ra nde bi xiqui.

Ram hma da hmam bü ra hnini Pérgamo

¹²Ne bi xic mahøn'a ra nde, bi 'yëna: “Nuya gui 'yorpa ra söcuä ram 'behni ngue i fäx ü yu 'yëc'yëi

bü ja ra hnini Pérgamo, gue da mam bü 'buh yu 'yəc'yeyi. Ne gui 'yo't'i 'be'a dí mangä gue i jagä ra espada yoho yú het'i. ¹³Nugä dí paçä 'be'a guí øthu hapu guí 'buhmbü, guerpü di manda ra zïthu. Ne dí paçä gue hin gá hyehmbü ni t'əc'yeyihü, xíngui ts'ü gá cønju nu'bü mi mba ntho bü a ma hoga'yehë ra Antipas, guerpü 'buh ra zïthu. ¹⁴Pe i ja ahü ts'ü a gue hin dí numanhogä, nguetho i 'bü i 'da ahü i ten rán xädi ra Balaam, nu'a ran 'yohü gue bi xänba ra Balac 'be'a da 'yøt'e gue da hyät'ü yu israel. Nu ra Balac bi xih yu ja'i da den yún gopa yu hmite, ngue da zi 'be'a bi mbøspa ü, ne da 'yøt' ran 'yomt'ëni. ¹⁵Ne i 'bü i 'da ahü gue hingui nde da 'yelts' yún xädi yu nicolaítas, ne hin dí numanho 'be'a øt'ü. ¹⁶Janangue'a dami päh nin 'yomfënihü. Ne nu'bü hin'na, ga mbagä bü n'dihi ne ga sè'ü nangué mam hmangä, tengu ra espada gue i pøm bü ma ndegä," bi 'yën'a ra nde gue bí 'yëh mahëts'i. ¹⁷Ne bi thoqui bi xiqui, bi 'yëna: "Ne to'o i ja yú zagu, da 'yøde 'be'a xi'a rá Hogandähi Oja yu 'yəc'yeyi. Ne to'o hin da thäpi nangué ran ts'o, ga undä ra maná mahëts'i gue nt'ägui. Ne ga undä n'da a n'da ra do xün t'axi guerpü nt'o't'i ma'da'yo rá thuhu zehë. Ne xínga gue'ü mi'da yu ja'i da badi 'be'a nt'o't'i bü, hønt'a to'o da hyäni," ën'a ra nde bí 'yëh mahëts'i.

**Ram hma da hmam bü
ra hnini Tiatira**

¹⁸Ne bi xic mahøn'a, bi 'yëna:
"Nuya gui 'yorpa ra søcuä ram

'behni gue i fäx ü yu 'yəc'yeyi bü ja ra hnini Tiatira, gue da hmam bü 'buh yu 'yəc'yeyi. Gui 'yorpi 'be'a dí mangä rá Ts'ant'ügä Oja, gue i sø ma dä tengu ra sibi i the, ne nu'ü ma gua di fexni tengu n'da ra bronce ra xit'egui gue i pa nthämmi xün ho. ¹⁹Dí paçä 'be'a gätho guí øthu ne dí paçä gue i ja nin huçatehü ne majuäni guím bënju, ne ja a ni t'əc'yeyihü xün ho. Ne dí paçä gue guí øthu xün ho rá 'befi Oja, ne hin gán xømbühü. Ne man'da xün ho guí øthu ya xinda gue'bü ra mbüdi tho gá 'yəc'yeyihü. ²⁰Pe i ja ahü ts'ü a hin dí numanhogä, nguetho gadí jafü in xänbate bü n'da ra xisu, ra Jezabel, gue'a i ënse rá pøngahya Oja. Pe nu'a i xänba yu 'yəc'yeyi bü da den yún ts'ihme yu hmite, ne i xänba ran 'yomt'ëni. ²¹Nugä dá tøm'i a ra xisu ngue xtí päh rán 'yomfëni, pë hingui nde, i nde di thocta a ra ts'on'yomfëni. ²²Janangue'a ga un ran ünbi nts'edi, gue din hyën'na ra xisu, ne'ü gätho to'o i tenni da nu ran ünbi nts'edi gue ga undä. Ne din jabü ga øt'ä nu'bü hin di päh yún 'yomfëni ü ne hin da hyeh ran ts'o i øthu a ra xisu. ²³Ne nugä ga ho gätho yú t'ühni a ra xisu, guerpü da bā ü gätho yu 'yəc'yeyi gue dí paçä yún 'yomfëni yu ja'i, ne dí paçä 'be'a gätho in nde yú mbüi ü. Ne ga cos'ahü 'be'a gá 'yøthu n'da ngu n'da ahü. ²⁴Pe mi'da ahü bü ja ra hnini Tiatira gue hin gá tenhdü rán xädi ra xisu, ne hin guí pähmbü rán xädi ra zïthu tengu i man ü 'da gue ëna paði xün ho rán xädi ra zïthu. Ne nugä hin ga 'da ahü man'da xün hëi gui 'yøthu.

²⁵Pe hõnt'a ga xi ahũ, guim benthu xun ho ni t'ęc'yeyihũ asta gue'bu go bá ęcä mahõn'a. ²⁶Ne nu'ũ to'o hin da thapi nangue ran ts'o, ne'bu di thoqui da 'yõt'e 'be'a gätho dí ndegä asta gue'bu go rán zegui ra pa, ga undä ran t'ędi di manda 'da yũ xęqui ra häi, ngue ga comhbe ra ts'edi bi 'dacä ma Ta. ²⁷Ne'ũ di manda gätho ı yũ ja'i ngue 'dahma 'dan'yo bu na ya. Ne da 'yut ram fet'ęgui ı man suihe, tengu'bu da xen ra jahäi a ra bareta ngue din tęxt'i. Ne gue'a ra ts'edi bi 'dacä ma Ta. ²⁸Nugä tengu'bu dra Dąsø. Ne to'o da 'yõt'e 'be'a xun ho, dam 'buhmbe 'bu guá pengä. ²⁹Ne nu'bu i ja ni zaguhũ, gui 'yøhmbũ 'be'a i xih rá Hogandahi Oja yũ 'yęc'yeyi," ęn'a rá Ts'ant'ũ Oja.

**Ram hma da hmam bu
ra hnini Sardis**

3 Ne xø bi 'yęng mahõn'a: "Nuya gui 'yorpa ra søcuą ram 'behni i fäx ı yũ 'yęc'yeyi 'bũpũ ja ra hnini Sardis. Ne gui xih mam hmangä, ngue dí 'bu'be rá Hogandahi Oja i juadi xun ho yú ts'edi. Ne i o ma 'ye ı yoto yũ sø. Ne nuna mam hma da hmam bu 'bũh yũ 'yęc'yeyi. Nugä dí paçä 'be'a gätho guí øthũ bu. Nu ahũ guí mamhbũ maxøts'e thoho, ne sä guí ęmhbu guí 'buhmbũ nangue Oja, pe dí paçä, nu ahũ, tengu'bu ya xun du ni tehũ. ²Pe daman nuhmbũ ya, ne dami zacuahũ a zũ ts'ũ ni t'ęc'yeyihũ bi bongui, n'damhma him majuąni da du ni tehũ ngue gan ınbahũ mazä. Nguetho dí paçä gue hin guí øthũ in nde Oja gui 'yøthũ. ³Dami ęmhmbũ ya 'be'a bi sãn'nahũ. Nuya

dami päh nin 'yomfęnihũ, ne dami tenhdũ 'be'a gá paħmbũ rá mbũdi. Pe nu'bu hin gui päh nin 'yomfęnihũ, ga mbagä bu tengu n'da ra bę, ne hin gui paħmbũ 'be'a má ora ga søngä bu, ne ga ın'nahũ. ⁴Pe i 'bu'i 'da ahũ gue him bi ts'on yú mbũi. Ne nu'ũ dan 'yohe ı, ne da hye ı yũ pahni xun t'axi nguetho yún sähũ dan 'yohe," bi 'yęn'a ra nde bí 'yęh mahęts'i. ⁵Ne bi thoqui bi xic ra nde, bi 'yęna: "Ne nu'ũ to'o hin da thapi nangue ran ts'o, da hye yũ pahni xun t'axi. Ne hin ga ts'onba yú thuhu i huxpũ ja ra søcuą i ma to'o i ja ra temazaı. Ne gam mangä gue ma mbetigä ı, guerpũ ja rá hmi ma Ta, guerpũ i 'bäh yám 'behni mahęts'i. ⁶Ne nu'bu i ja ni zaguhũ, dami 'yøhmbũ 'be'a i xih rá Hogandahi Oja ı yũ 'yęc'yeyi," ęn'a ra nde.

**Ram hma da hmam bu
ra hnini Filadelfia**

⁷Ne bi xiqui mahõn'a: "Nuya gui 'yo't' man'da ra søcuą, gui un'na ram 'behni i fäx'ũ yũ 'yęc'yeyi 'bũpũ ja ra hnini Filadelfia, gue da hmam bu 'bũh yũ 'yęc'yeyi. Ne gui xih mam hmangä gue xun hothogä, hin'yũ ma ts'oqui, ne hõnt'a majuąni dí m mangä. Ne dí ha ran sogui ngue ra hmepya i jagä ra ts'edi tengu ra hmepya bi 'yu'a ra David. Ne nu'bu ga xocpa n'da bu ja ma ts'edi, njo'o n'da da zä da gurpi, ne nu'bu ga jurpa n'da, njon da zä da xocpi. ⁸Nugä dí paçä 'be'a gätho guí øthũ bu, ne dá xoc'ahũ rá 'yu Oja man'da da zä gui 'yørcahũ ma 'befi, ne hingui sä n'da ra ja'i da got ra 'yu. Ne dí paçä ngue

hinguin zaqui ni t'ɛc'yɛihɘ, pɛ i ja ahɘ ts'ɘ. Thocua thoho gá ten man xädigä, xíngui ts'ɘ gá hyegahɘ. ⁹Pɛ nuya dami 'yøhmbɘ ts'ɘ ya 'be'a din ja yɘ ja'i bɘ gue i ten ra zɪthu, nu'ɘ im ma gue yɘ hogajudío ɘ, pɛ him majuani yɘ hogajudío, ngue hingui ten Oja ɘ. Nugä ga japi din danyahmu bɘ ja ni guahɘ to'o i ten'na ra zɪthu, n'dahma da bɘ ɘ ɛmme ngue dádí huɛc'ahɘ gyɘ 'yɛc'yɛihɘ. ¹⁰Ne nangue a dá xi ahɘ, ne hin gán xømbuihɘ 'bɘ mi mba ma ɛn'ni ahɘ, tengugä, janangue'a ga jamansu ahɘ nu'bɘ bi zøn ra pa din ja ran ɛnbi nts'utho ua ja ra ximhäi, ngue da ts'ä gätho yɘ ja'i i 'bɛcua ja ra ximhäi. ¹¹Nuya him maya'a ga mbagä bɘ. Nde'bɘ gan jamansuhɘ gue hin gui jafu n'da di ts'on'na ni t'ɛc'yɛihɘ, ngue hin da zä gui hyamhbɘ 'be'a gá tɔhmbɘ. ¹²Ne nu'ɘ to'o hin da thapi nangue ran ts'o, ga japi da hyan a ra 'bɛfi nuixte thoho, ngue tengu n'da ra guangu bɘ ja rá ngu ma Ojahɘ mahɛts'i, ne njam'bɘ da bøm bɘ. Ne ga o't'ä rá thuhu ma Oja bɘ ja rá ja'i, ne ga orpɘ rá thuhu rá hnini ma Oja, Jerusalén ma'da'yo, guet'a ra hnini ba çapɘ bí 'bɘ Oja mahɛts'i. Ne'a ma thuhu ma'da'yo ga o't'ä bɘ ja rá ja'i ɘ. ¹³Ne to'o i ja yá zagu, dami 'yøhmbɘ 'be'a i xih rá Hogandɔhi Oja ɘ yɘ 'yɛc'yɛi," bi 'yɛna.

**Ram hma da hmam bɘ
ra hnini Laodicea**

¹⁴Ne bi xiqui mahøn'a, bi 'yɛna: “Nuya gui 'yorpa ra søcuɔ ram 'behni i fäx'ɘ yɘ 'yɛc'yɛi 'bɘpɘ ja ra hnini Laodicea, da hmam bɘ

a. Ne gui xih mam hmagä guecä zai dí m mam majuani. Nugä dá øt'ä 'be'a gätho i ja ua ya gue bi zänd Oja. ¹⁵Nugä dí paçä 'be'a gätho gá 'yøthɘ bɘ, xøgue guí 'yo indethɘ, yoho nin 'yomfɛnihɘ, ne 'da xni hothɘ. Man'da xcá numanho ahɘ 'bɘ n'dat'a ni t'ɛc'yɛihɘ xquí 'yøthɘ, xtán ho ogue hin di ho. ¹⁶Pɛ nugä dí san'nahɘ a gá 'yøthɘ, ne ga sox ahɘ. ¹⁷Guetho nu ahɘ sä guí ɛmhɘ gyɘ membetihɘ 'be'a gätho guí homhbɘ, ne guí ɛmhɘ hin'yɘ 'be'a man'da guí homhbɘ. Pɛ nugä dí paçä gue hin'yɘ 'be'a i ja ahɘ di muui. Pɛ huɛcate ahɘ, xøgue ndumbɘi thoho ahɘ, tengu'bɘ gyɘ 'yɔhehɘ ne guí xädähɘ,” ɛn'a ra nde bí 'yɛh mahɛts'i. ¹⁸Ne xø bi 'yɛna: “Nugä gan zo ahɘ ts'ɘ, gua ɛhmbɘ ga 'da ahɘ ra temazai, tengu'bɘ gui tämhɘ ra oro mahoqui ngue ra sibi, janangue'a majuani gam membetihɘ. Ne ga 'da ahɘ ran ho ni mbuihɘ, tengu'bɘ gui tän yɘ pahni xɛn t'axi gui hyehɘ, janangue'a hin gui pe'ts' ni sähɘ ngue hin'yɘ 'be'a gdí comp' ni ja'ihɘ. Ne ga xoc'a ni dähɘ, tengu'bɘ gui tämhɘ ra 'yɛthi gui cospa ni dähɘ, janangue'a da zä gui nuhɘ xɛn ho. ¹⁹Nugä ga dämhyɔ ahɘ ts'ɘ, ne ga 'da ahɘ ts'ɘ ran ɛnbi gätho to'o dadí huɛcä, n'damhma di hoc'a ni mbuihɘ. Janangue'a daman ɛhyahɘ gui päh nin 'yomfɛnihɘ. ²⁰Nuya gui 'yøhmbɘ ts'ɘ, nguetho dí 'bäcä bɘ ja ra goxthi, dín zo ahɘ. Ne to'o da 'yøh ma ndegä ne da xogui, ga çarpɘ, dam 'bɘ'be bɘ ne dam pa'be. ²¹Ne to'o hin da thapi nangue ran ts'o, ga japi ga huxhe bɘ mahɛts'i, guepɘ i ja ma ts'edi, tenguthoho

'bũ má ɬapã ran ts'o ne dí hux'be ma Ta bũ mahɛts'i. ²²Ne to'o i ja yú zagu, da 'yø'a i xi a rá Hogandãhi Ojã u yũ 'yɛç'yei," bi 'yɛn'a ra nde bi xiqui.

Ran thãnde bũ mahɛts'i

4 Ne nu'bũ mi jua a bi mam bũya, dá ndøts'e, ne dá nugã nsoqui n'da ra jut'i mahɛts'i. Ne nu'a ra nde dá øcã tengu thofo n'da ra thũxi i yã nts'edi, bi 'yɛngui: "Ba ɛcua ne ga ut'a'i 'be'a jatho din ja m'bejua." ²'Bex bi 'dacã ra ts'edi rá Hogandãhi Ojã gue bi zã dá nugã bũ. Ne dá nugã bũ mahɛts'i n'da ran thuts'i mahoqui xũn ho, tengutho bũ hux yũ hmuts'ut'abi. Ne mí huxpũ n'da. ³Ne nu'a to'o mi hupũ, di fexni tengu yũ fexna sødo ra jaspe oque ra cornalina. Ne bi go'ma ra 'bejũni di fexni tengu ra fexna sødo ra esmeralda. ⁴Ne bi mbãs' pũ ja ran thuts'i mi 'dãte ma goho yũn thuts'i, guepũ mi hupũ 'dãte ma goho yũ ɬaç'yei. Gãtho mi he yũ pahni xũn t'axi ne mi hu'ts' yú corona ra oro. ⁵Ne guepũ ja ran thuts'i mi hø inde, bi bøm bũ ra huei nts'edi, ne ran gãni ɛmmẽ di thoni, ne yũ nde. Ne nubũ mi hu a n'da, mi ja bũ yoto yũ sibi gue mi xeh yũ t'usibi, rá hmepya rá Hogandãhi Ojã u, gue í juadi xũn ho yú ts'edi. ⁶Ne nubũ mi hu a n'da, mi ja bũ n'da ɛna ra deã, ne ɛna ra xito. Ne dá nugã goho yũn t'uti gue madim 'bã't'a ran thuts'i, gue i 'bui. Ne gãtho goho yũn t'uti mi ja yú dã bũ yú hmi ne yú xũthã, ne gãtho yú jã'i. ⁷Nu'a n'da ran t'uti bi nequi tengu n'da ra zate ra león, ná yoho bũya bi nequi tengu n'da ra toro,

ne ná hyu bũya bi nequi tengu rá hmi ran 'yohũ, ne ná goho bi nequi tengu n'da ra ɬapents'u madí tũnts' yú zahua, tengu'bũ 'yo. ⁸Ne gãtho goho yũn t'uti i 'bui, ja n'da ngu n'da 'dato yú hua. Ne gãtho yú hua i ja xũn ngu yú dã maxøts'e nepũ mbo. Ne ma pa ne ra xui bi ɬãnde Ojã, xĩngui ts'u bin hɛ'a nãn tuhu, ne bi 'yɛm 'bũ min tuhu:

Xũn ho, xũn ho, xũn hotho Ojã nuixte rá ts'edi,
gue'a mi 'bui ne i 'bũhya, ne
guet'a i 'bui mazã.

⁹Ne gãtho goho yũn t'uti bi ɬãnde a gue mi hu inde bũ, bi 'yɛspa a Ojã ne bi xifi jamadi Ojã gue i 'bũhya ne dim 'bui mazã høn'bũ go njãm'bũ. ¹⁰Ne nu'bũ mi ɬãnde Ojã yũn t'uti, gãtho 'dãte ma goho yũ ɬaç'yei bin ɬanyahmu bũ ja rá hmi a i hu inde bũ, ne bi un'ndũ yú corona ra oro gue mi hu'ts'i. ¹¹Ne bi 'yɛna:

Nu'i ma Hmu ahe, ma Ojã ahe,
hø'n'a thofo nin säui din ja ni
nuixte ne ni ts'edi, ne hø'n'a
thofo nin säui da numansu a
u gãtho i 'bui.

Nguetho gãtho gã 'yøt'e 'be'a i
ja ya,
nangue ni pãhã zehe, ne gue'a
ni pãhã án ja'u 'be'a i ja ya.

Ra T'ũde'yo rán säui di tũnts'a ra søcuã

5 Ne nugã dra Xuuagã dá nugã a mi huxpũ ja ran thuts'i mi çã bũ rán 'yei n'da ra søcuã m'bants'i ne nt'o't'i maxøts'e nepũ mbo. Ne mi ja yoto yũn cuahmi bũ ja ra søcuã. ²Ne dá nugã n'da ram 'behni mahɛts'i xũn zaqui, ne nts'edi

bi ma: “Ha 'bũ a n'da rán sãui da xøc'ũ yún cuahmi i ja ua ja ra søcuã, ngue di tũnts'i,” bi 'yẽna. ³Ne xinga n'da mi 'bũpũ mahẽts'i, xinga n'da mi 'bũpũ ja ra hãi, ne xinga n'da mi 'bũpũ i 'bũ Ʃ xũn du rán sãui da xøc yún cuahmi ra søcuã ngue da bãdi 'be'a nt'o't'i bũ. ⁴Ne nugã dra Xuuagã ẽmme dán zongã nguetho njongui 'bũi rán sãui di tũnts'a ra søcuã ngue da nu 'be'a nt'o't'i bũ. ⁵Ne nu n'da ra ðaç'yei bi 'yẽngui: “O guí zoni,” bi 'yẽngui, “nguetho 'bũ'a n'da t'ẽmbi ra León nanguẽ rá 'yũ ra Judá, ne rá 'yũ ra ts'ũt'abi ra David, nu'a him bi thãpi nanguẽ ran ts'o, ne da zã da xøc'ũ yún cuahmi ra søcuã.” ⁶Ne 'bex dá nugã n'da i 'bã inde bũ 'bũh yũn t'uti, ne'ũ 'dãte magoho yũ ðaç'yei. Ne nu'a bi nequi tengu n'da ra T'ũde'yo bi mba ntho. Nu'a ra T'ũde'yo mi ja yoto yú ðani ne mi ja yoto yú dã, gue'a ra hmẽpya rá Hogandãhi Ojã gue í juadi xũn ho yú ts'edi, bá 'behni gãtho ná ngũni ra ximhãi. ⁷Ne bi mba bũ ne bi gãnba ra søcuã gue mi ja bũ rán 'yei n'da gue mi hupũ ja ran thuts'i. ⁸Ne nu'bũ mi gãnba ra søcuã, nu'ũ 'dãte magoho yũ ðaç'yei bin ðanyahmu bũ ja rá gua ra T'ũde'yo. Ne n'da ngu n'da mi hã yú arpa'bida, ne gãtho mi ja yú ximbo ra oro mayuh rán ðega ra za i yũmanho, ra hmẽpya gue ní mba nt'ẽspi Ojã, gue i ẽspa Ojã Ʃ yú t'ũhni. ⁹Ne gãtho bin tu a n'da ra thuhu ma'da'yo, ẽn'ũ:

Høn'a zehẽ i nin sãui gui xøcua yún cuahmi ra søcuã, nguetho ya bi tho i, ne nanguẽ ni ji guí jut'ũ yũ ja'i, ngue gá 'yørpa yú mbeti Ojã Ʃ

gãtho Ʃ 'da gue 'dahma 'dan'yo bũ na yã, ne gãtho Ʃ 'da gue 'dahma 'dan'yo yú 'yũ, ne gãtho Ʃ 'da gue 'dahma 'dan'yo yú hãi mi 'bũi.

¹⁰Ne gá un ni ts'edi din ts'ũt'abi, ne dim mbãja bũ di manda rá ts'edi Ojã, ne di manda bũ ja ra hãi, bi 'yẽm 'bũ min tuhu.

¹¹Ne nugã dra Xuuagã, 'bex dá nugã ne dá øcã yú nde yũm 'behni mahẽts'i ẽmme xũn ngu yũ munts'i, ngue yũ millone thoho madím 'bã't'a mi hupũ ja ran thuts'i, ne yũn t'uti ne yũ ðaç'yei. ¹²Ne gãtho yũm 'behni mahẽts'i nts'edi bin tuhu, ne bi 'yẽm 'bũ min tuhu:

Nanguẽ bi du ra Jesús ra T'ũde'yo, rán sãui din t'un rá ts'edi, ne 'be'a gãtho di muui, ne ran 'yomfẽni nuĩxte, ne ra ts'edi nuĩxte, ne da hyãnba yũm hman Ʃ i numansu. Ne da t'ẽspi ne ẽmme da hnumanho.

¹³Ne 'bex dá øcã bi mba nt'ẽspi a huxpũ ja ran thuts'i, ne ra Jesús ra T'ũde'yo. Gãtho i 'bũi bi man'ũ tengu n'dare thoho:

Majãpi thoho ne i hnumansu ngue nuĩxte thoho. Ne din ja rá ts'edi xũn ho, ne gãtho i 'bũi da 'yẽspi høn'bũ go njãm'bũ mazãi. Njabũ bi ma gãtho i 'bũpũ mahẽts'i, nepũ ja ra hãi, ne'ũ xũn du, ne'ũ 'bũpũ ja yũ ðeja, ngue n'dat'a bi man'ũ.

¹⁴Ne gãtho goho yũn t'uti i 'bãpũ mahẽts'i bi 'yẽna: “Necãhe n'dat'a dím bẽmhbe a,” bi 'yẽn'ũ. Ne gãtho

'däte magoho yu dɔç'yeyi mi 'bupɔ bin dɔnyahmu i thɔnde a hu'inde bu mahçts'i, ne ra T'ude'yo.

Yoto yun cuahmi

6 Ne nugä dra Xuuagä dá nu ra Jesús ra T'ude'yo bi xoc'a rá mbüdi rán cuahmi ra söcuɔ ne bi dɔ'mi di tunts'a ra söcuɔ. Ne n'da ran t'uti bi xicä, ne nt'ode rá nde tengu ran gäni: “Ba çcua gua nuua,” bi 'yɛngui. ²Ne dá hçtä bu, ne dá nu n'da ra t'axca ndøfani. Ne nu'a mi huxpɔ mi hɔ n'da ran sɔ, ne bi mba ma unni n'da ra corona. Ne bi mba bu çai da dɔh yun sui din ja. ³Ne nu ra Jesús ra T'ude'yo bi xoc'a ná yoho rán cuahmi ra söcuɔ. Ne dá øcä a bi mam man'da ran t'uti, bi xicä: “Ba çhe, gua nu,” bi 'yɛngui. ⁴Ne dá nugä, bi bøm bu n'da ra thenga ndøfani. Ne mi huxpɔ n'da, ne bi mba ma unni ra espada xum mba. Ne bin t'un'na ran t'çdi gue di japi din sɔ'u yu jɔ'i gätho 'bupɔ ja ra ximhäi, ngue din hyo n'da ngu n'da u. ⁵Ne nu'a ra Jesús ra T'ude'yo bi xocua ná hyu ran cuahmi, ne xø dá øcä rá nde man'da ran t'uti bi xicä: “Ba çhe, gua nu,” bi 'yɛngui. 'Bex dá nugä bi bøm bu n'da ra 'bondøfani, ne mi huxpɔ n'da mi hɔ ra t'ent'i. ⁶Ne dá øcä n'da ra nde bi bøm bu mi 'bäh yun t'uti, bi 'yɛna: “Hønt'a n'da kilo ra trigo da dän'a n'dapa, ne hønt'i hyu kilo ra cebada da dän'a n'dapa. Pe dami jamansuhu ra aceite ne ra vino, o gadí japi dim 'bedi.” ⁷Ne nu'bu mi xoc'a ná goho ran cuahmi a ra T'ude'yo, dá øcä rá nde man'da ran t'uti, bi 'yɛngui: “Ba çhe gua nu,” bi 'yɛna. ⁸Ne 'bex

dá nugä bi bøm bu n'da ra ndøfani xun c'axt'i ts'u. Ne mi huxpɔ a n'da t'çmbi ran dɔte, ne mí ten'na ran dɔte n'da gue xí bøm bu 'bu u xun du. Nu'u bin t'un ra ts'edi di manda u ná goho bu 'buh yu jɔ'i gätho ra ximhäi. Ne nu'u bin ja ra ts'edi gue da hyo yu jɔ'i nanguie ra espada, ne nanguie din tumanthuhu, ne nanguie ra çhç, ne yu zate da hyo yu jɔ'i. ⁹Ne nu'bu mi xoc'a ná çt'a rán cuahmi ra söcuɔ a ra T'ude'yo, dá nugä bu n'da ra mexa guerpɔ i pa m'bøspe Ojɔ, gue bim 'bøts'e zehç u yu 'yçç'yeyi. Ne dá nugä bi hyupɔ 'bimexa yú te u gätho í tho a rá m hman Ojɔ, ne bi ma nanguie ra Cristo. ¹⁰Ne gätho u mi hupɔ 'bimexa nts'edi bi 'yɛna: “Ma Hmu tɔtethoho ni ts'edi, ne xun ho i, ne majuçani guím ma. Ham'mi pa gui tø'mi ngue gui 'yørpa ran juɔnbi u, ne gui cospa u yu jɔ'i 'bupɔ ja ra ximhäi 'be'a bi 'yørcahe,” bi 'yɛn'u. ¹¹Pe nu'u bin t'un yú pahni xun t'axi, ne bi sifi da dø'mi ts'u 'da yu pa, ja gue'bu bi gua'u dí du a rá m hman Ojɔ u yú mi'yçhçhu, ngue tengu u. ¹²Ne nugä dra Xuuagä dá nugä ra T'ude'yo bi xoc'a ná 'dato rán cuahmi a ra söcuɔ. Ne 'bex bin ja n'da ra 'yɔmhäi nts'utho. Ne nu'a ra hyadi gätho 'bex bi boqui tengu n'da ra 'bo'bø't'e, ne nu'a ra çana 'bex bi thengui tengu ra ji. ¹³Ne gätho yu sø bi dɔpɔ häi, tengu n'da ra za i høh yún dät'o 'bu i huɔn ran dɔhi. ¹⁴Ne nubɔ xun c'ammi ra ximhäi, bi mba m'bants'i tengu'bu ra söcuɔ, bim 'bedi. Ne gätho yu t'çhäi mi ja bu ja ra dehe, pe ne'u gätho yu t'øhø, bi mba ma pädi bu mi ja. ¹⁵Ne gätho yu ts'çt'abi bu ja

ra häi, ne gätho yú ngurpi yu ja'i, ne gätho yu hmudofui, ne gätho yu membeti, ne gätho i jase yú ts'edi, ne gätho yu 'yëhe, ne gätho hing yu 'yëhe, bi mba bu dapo, mi honi hapu din 'yani gueru ja yu hyanhäi, o gueru ja yu hyado. ¹⁶Ne gätho mi nde u da zemba yú ya yu do 'bu bi xo't' yu t'ohø ne da go'mi, ngue i su da nu a rá cue a i huxpu ja ran thuts'i mahets'i, ne'a ra T'ude'yo. ¹⁷Nguetho bi zøn ra pa ran unbi nts'utho, ne njon da zä da hyät ran unbi.

Rá 'bede u yu israel bu mahets'i

7 Ne nubaya dá nugä goho yum 'behni mahets'i, ne 'da a n'danni mi 'bäpu rá nyani ra ximhäi i sam'ma ran dahi i 'yo ua gue xingui ts'u din 'yo bu ja ra häi, o gueru ja ra dadeja, ne xinga gue di 'yan yu za. Ne'u yu dadeja hin di 'yani, di nequi tengu n'da ra xito xun juani thoho. ²Ne dá nugä n'da ram 'behni mahets'i bí 'yepu ní bõx ra hyadi, ne nu'a bá hyä a rá sello Oja ngue i 'bui, ne nts'edi bi mba't'u goho yum 'behni Oja gue i 'bäpu yú nyani ra ximhäi. Gue'u mi 'bäpu bin t'un ra ts'edi di unba ra häi ne ra dadeja. ³Ne nu'a ram 'behni mi ha ra sello, bi xi u mi'da gue da dõ'mi ts'u, him 'bex di unba ra häi o gue ra dadeja o gue yu za, ja gue'bu di selloba bu ja yú dë yu 'yëc'yëi a rá sello Oja. ⁴Ne dá ocä hangu bi 'beh yu ja'i di jap ra sello yú dë, n'da ciento ne yote ma goho mahuahi, bi thasta u yúm bom'beto yú ts'unt'u ra Israel. ⁵Bi thasta u 'de'mayo mahuahi yúm bom'beto ra Judá. Ne bi thasta u 'de'mayo

mahuahi yúm bom'beto ra Rubén. Ne bi thasta u 'de'mayo mahuahi yúm bom'beto ra Gad. ⁶Ne bi thasta u 'de'mayo mahuahi yúm bom'beto ra Aser. Ne bi thasta u 'demayo mahuahi yúm bom'beto ra Neftalí. Ne bi thasta u 'de'mayo mahuahi yúm bom'beto ra Manasés. ⁷Ne bi thasta u 'de'mayo mahuahi u yúm bom'beto ra Simeón. Ne bi thasta u 'de'mayo mahuahi yúm bom'beto ra Leví. Ne bi thasta u 'de'mayo mahuahi u yúm bom'beto ra Isacar. ⁸Ne bi thasta u 'de'mayo mahuahi u yúm bom'beto ra Zabulón. Ne bi thasta u 'de'mayo mahuahi u yúm bom'beto ra José. Ne bi thasta u 'de'mayo mahuahi u yúm bom'beto ra Benjamín.

Yu ja'i mi he yu pahni xun t'axi

⁹Ne nugä dra Xuuagä, dá handi ne dá nugä xun ngu yu ja'i ne njon da zä da mbede hangu na ngu dá nugä. Dá nu u i 'bäpu gätho u 'da gue 'dahma 'dan'yo bu na ya, ne gätho u 'da gue 'dahma 'dan'yo yú 'yu, ne gätho u 'da gue 'dahma 'dan'yo yú häi mi 'bui. Ne gätho u mi 'bäpu mí hët'a mí huxpu ja ran thuts'i bu mahets'i, ne mi hët'a ra Jesús ra T'ude'yo. Gätho mi 'bäpu mi he yú pahni xun t'axi, ne mi ca yu xijam'boza. ¹⁰Ne gätho nts'edi bi 'yëna:

Ξμμε δίν νυμάνηο αηε, μα
Οζα αηε,
τατetho ni ts'edi, ne'e gra Jesús
gra T'ude'yo, dí es'ahe ngue
gá pøje, bi 'yëp u.

¹¹Ne gätho yum 'behni mahets'i bi mbä't'sa mi hupu made bu mahets'i, ne gätho 'däte ma goho

yü dác'yei ne'ü gátho goho yün t'uti bi mbäs' thoho gátho mi 'bupü, bin danyahmu, bi nye'mahäi, bi dände Oja i hu inde bü. ¹²Gátho bi 'yëna:

Necähe 'dat'a dím bëmhbé, dí ës'ahe, ma Oja ahe, nuixte xün ho i.

Ne gátho guí paði. Zai dí xi ahe jamadi nangué ran ho guí ørcahe. Dín numansu ahe, ne nte guí hëmbi, pë i ja ni ts'edi xün ho, ne gam 'büi høn'bü go njam'bü mazai.

Ne høn'a tho dím bën ahe ya, bi 'yën'ü.

¹³Ne nu n'da ra dác'yei bi 'yängä dra Xuuagä: “Ha guí paði hapü bá nex yü.” ¹⁴Ne dá ëmp'a ra dác'yei: “Nu'í guí paði.” Ne nu'a ra dác'yei bi 'yëngui: “Nu'ü gue'ü bi 'yëc'yei Oja 'bü mi ja ran ünbi ndumbüi tho bü ja ra ximhäi. Ne nu'a rá ji ra Jesús gue a í bo yú pahni ü, bi japi xtan t'axi. ¹⁵Janangué'a i 'bähnu ja rá hmi Oja yü. Ne in 'yëhe ma pa ne ra xui ua ja rá nijä Oja. Ne gue'a i huxpü ja ran thuts'i di jamansu yü. ¹⁶Ne him man'dandí din tumanthuhu yü, ne him man'dandí din tuthe. Ne him man'dandí da nu ran ünbi nam pa ra hyadi, xinga gue ü mi'da xüm pa di ünbi. ¹⁷Nguetho nu ra Jesús ra T'ude'yo gue i 'bü inde bü mahëts'i da 'yøt'e tengü 'bü ra mbändé'yo, ne da zixpü hapü i ja ra dehe gue di un ra te yú mbüi. Ne nu'a Oja him man'dandí di japi din zoni.”

**Ná yoto ran cuahmi ne
ra t'uts'i ra oro**

8 Ne nu'bü mi xøcua na yoto yún cuahmi ra søcua, made

ora njom bin ya bü mahëts'i ne nte bi 'yáni. ²Nu'bü mí gua'a büya dá nugä yoto yüm 'behni mahëts'i zai i 'bäpü ja rá hmi Oja, ne bin t'un yü thuxi n'da ngu n'da. ³Ne dá nugä n'dan'yo ram 'behni mahëts'i, bi mba bim 'bäpü ja rá mexa yün t'unni, ne mi the n'da ra t'uts'i ra oro ne bi mba nt'unni xün ngu rá ndëga ra za din zø bü, i yüman'u, ne nu'a rá 'bifi da mba ma uaspi yüm hma yü 'yëc'yei 'bü i ësapa Oja. Ne gátho i zø bü ja rá mexa ra oro gue i høpü ja rá hmi a Oja i hu inde bü. ⁴Ne nu'a ra 'bifi i nexpü ja rá t'uts'i a ram 'behni, mauats'i yüm hman yü 'yëc'yei 'bü i ësapa Oja, ne bi zøm bü bí 'bü Oja. ⁵Ne nu'a ram 'behni bi yus' yü despi bü ja ra t'uts'i ra oro gue mi zø bü ja ra mexa, ne bi 'yem bü ja ra ximhäi. Ne 'bex dá øcä nts'edi yün gäni din thoni. Ne dá nu nts'edi yü huei bi c'uëti bü ja ra ximhäi, ne bin ja n'da ra 'yämhäi bü.

Yü thuxi

⁶Nuya bim 'bäpü yoto yüm 'behni mahëts'i i tø'mi da huixt' yú thuxi. ⁷Ne rá mbüdi ram 'behni bi huixt' rá thuxi, 'bex bi t'en bü häi yün do, ne ra sibi, mauaspi ra ji. Ne ná hyu xequi ra häi bin zø, bi gopü mi yoxequi ra häi. Nèpü na hyu xequi bin zø yü za ne yü t'ei xün c'ammi. Pë bi gohi yo xequi ngue him bin zø. ⁸Ne na yoho yüm 'behni bi huixt' rá thuxi, ne dá nu tengü n'da ra t'øhø xün ndoho, i sø ne ëmme ndøspi, ne bi mba nt'ent'i bü ja ra dådeja. ⁹Ne na hyu xequi ra dådeja bi japi din ji. Ne gátho bi du ü mi 'bäpü mbo ra dehe. Ne gátho yü dambosa

gue mi 'yo bu bin ts'oni. Pe bi go u yoxequi ra dadeja ngue him bin ts'oni. ¹⁰Ne ná hyu yam 'behni bi huixt' rá thuxi. Ne 'bex bi däh mahçts'i n'da ra sò xun ndoho ngue i zò ne emme xeh yu t'usibi. Ne bi dápü ja ná hyu yu dätthe ne ná hyu yu mbøthe bu ja ra ximhäi. ¹¹Nu rá thuhu ra sò ngue bi dägüi ra Ajenjo na. Ne guerpü bi däh ra sò gätho ra dehe emme bi ju'ts'i. Ne xun ngu yu ja'i bi du ngue bi zi a ra dehe xun ju. ¹²Ne nu ná goho ram 'behni bi huixt' rá thuxi. Ne 'bex bi boqui ná hyu xequi ra hyadi, ne'a ná hyu xequi ra zana bi boqui. Ne a ná hyu nets'i yu sò bi boqui. Ne mbe ngoho ora ra pa ne ra xui him bin ja ran nequi. ¹³Ne drá Xuuagä dá nu n'da ram 'behni mahçts'i mi 'yo inde bu mahçts'i, ne emme nts'edi mbafi, bi 'yena: “Huçcate, huçcate, huçcate yu ja'i 'bupü ja ra ximhäi, nangue 'be'a din ja 'bu bi huixt' yú thuxi yu mi hyu yam 'behni mahçts'i gue i 'bähnu,” bi 'yena.

9 Ne ná cut'a yam 'behni bi huixt' rá thuxi ne dá nu n'da ra sò tengü n'da ram 'behni mahçts'i ngue hingui ho, bi dápü mahçts'i bi zøpü ja ra ximhäi. Ne bin t'un'na n'da ran sogui da xoc ra hyähäi ngue emme xun he ne nts'utho, guerpü i 'bu a ra zıthü. ²Ne nu'bu mí xoc'a, bi bøm bu ra 'bifi xam pothi tengü 'bu fan ra sibi xun ndoho. Ne 'bex bi go'ma ra hyadi a ra 'bifi ne bin uants'ui ran dahi gätho ra ximhäi. ³Ne xun ngu yu he'yaxi bi bøm bu ja ra 'bifi ngue bin 'yo gätho ra ximhäi. Ne bin t'un yú ts'edi da 'yøt'e tengü ran unbi di un yu mbozú. ⁴Ne bi sifi ngue hin

di ts'on yu t'ei o gue yu za o gue mi'da i ja ua ja ra ximhäi, hønt'u yu ja'i di unbi gätho to'o him mi ja rá sello Oja bu ja yú de. ⁵Ne him bi japi da hyo yu ja'i, hønt'a cut'a zana di unba yu ja'i, tengü i øt' yu mbozú 'bu i sa n'da. ⁶Ne nu'u yu pa gue i 'yo ua yu he'yaxi in nde yu ja'i da du pe hingui sä da du, hønt'a ran unbi thofo da nu. ⁷Ne nu yu he'yaxi di nequi tengü yu fani ena da mba ra sui, pe nu yú hmi tengü yú hmi yu ja'i, ne i hu'ts' yu corona yu oro. ⁸Ne nu u mi ja yú xtä tengü n'da ra xisu, ne mi ja yú ts'i tengü yú ts'i ra dazate. ⁹Ne nu u mi ja bu yú tıya tengü rá xi ra dahuá, pe xam me tengü ra t'egui. Ne di hi yú zahua tengü'bu yu carro i jut yu fani i tihı, emme di thoni tengü'bu i pa bu ja ran sui. ¹⁰Ne nu yú 'yozú tengü yu mbozú, ne cut'a zana bin t'un ran t'edi di unba yu ja'i, nangue yú 'bite i ja yú 'yozú. ¹¹Ne nu'a rá hmu u yu he'yaxi 'bupü ja ra hyähäi ngue emme xun he, ne nu'a rá thuhu ra Abadón ngue rá nde ra hebreo, ne nu'u yu griego embi ra Apolión. Pe nu rá thuhu nde da ma, gue nde di ts'oni 'be'a gätho i ja. ¹²Nuya rá mbudi ran unbi bi thogui, pe ba eh mi yoho yun unbi. ¹³Ne ná 'dato yam 'behni bi huixt' rá thuxi. 'Bex dá øcä n'da ra nde bi bøm bu ja yú dani gue'u mi ja bu goho yú ts'at'i ra mexa ngue ra oro i høpü ja rá hmi Oja. ¹⁴Ne nu a ra nde bi 'yemp'a ná 'dato yam 'behni mahçts'i gue i ja bu rá thuxi: “Dami xoc'u goho yam 'behni mahçts'i ngue nthu't'i bu ja ra dätthe Eufrates,” bi t'embi. ¹⁵Ne bi mba nsoqui, nguetho bi dø'mi da zøn ra

ora, ne ra pa, ne ra zaṇa, ne ra jeya da soc'u. Ne da mba u da hyo a ná hyu nja'i bu 'buh yu ja'i gätho ra ximhäi. ¹⁶Ne yociento millone yu dofui i hux yu ndofani bi den'ndu. Nugä dra Xuuagä dá ocä hangu na ngu bi mba. ¹⁷Ne in ja bu 'bu má nugä yu ndofani, ne nu'u yu dofui madin togue bi dác yú tija ra t'egui ma cūhū xūn theni, xūn c'ammi ne xūn c'axt'i. Ne nu'u yú ya yu ndofani tengu yú ya yu dazate. Ne bi bøm bu ja yú nde yu ndofani ra sibi ne ra 'bifi ne ra despi. ¹⁸Ne na hyu ram 'bede yu ja'i mi 'bucua ja ra ximhäi bi du nangue rán unbi ra sibi, ra 'bifi ne ra despi gue bi bøm bu yú nde yu ndofani. ¹⁹Nu yu ndofani mi ja yú ts'edi nangue 'be'a bi bøm bu ja yú nde, ne mi ja ra ts'edi yú 'yoza, nguetho yú 'yoza i ja yú ya tengu yu pozu di unba yu ja'i. ²⁰Ne gätho mi'da yu ja'i gue him bi du, him bi päh yán 'yomfēni, pe guexta'a bi dānde yu zīthu ne'u yu hmite bi 'yözehē, yán 't'ot'e ra oro ne ra t'axi ne ra fexna t'egui, ne ra do, ne yu za, yu hmite u gue hingui nute ne hingui öhnahya, ne hingui sä din 'yo. ²¹Ne xingui ts'u bi hyeh yun 't'ot'e xun ts'o. Guexta'a bin hyodu ne bim baḍi ne bin 'yomt'ēni, ne bim pe.

Ra t'usocua i ca n'da rá m 'behni Oja

10 Ne nugä dra Xuuagä dá nugä man'da rá m 'behni Oja bá caḥ mahęts'i, mi ja rá ts'edi. Ne bán 'youi n'da ra güi, ne mi comba ra 'bejuni rá ya. Ne nu'a rá hmi bi yoxni tengu ra hyadi, ne nu'u yú gua madi nequi tengu'bu n'da ra sibi. ²Ne mi ca n'da ra

t'usocua ma tants'i. Ne nu'a rán 'yeigua mí nemp'u ja ra dādeja, ne nu'a rá gaḥagua mi nemp'u ja ra häi. ³Ne nu'a ram 'behni nts'edi bi mbafi, tengu'bu i mba a ra dazate. ⁴Ne nu'bu mi mbafi, 'bex dá ocä yoto yun gāni. Ne mí engä xcá o't'a ra sōcua 'be'a dá nugä, pe 'bex dá ocä n'da ra nde mahęts'i bi 'yengui: “Yo guí o't'ya 'be'a bi ma yun gāni, nguetho hingui sä gui ma 'be'a bi man'u.” ⁵Ne dá nugä rá m 'behni Oja mahęts'i gue i 'bäpū ja ra deja nepū ja ra häi, bi 'uałts' rán 'yei bu mahęts'i. ⁶Ne bi ndonba rá thuhu Oja i 'bui ne dim 'bui mazai, gue bi 'yot' mahęts'i ne ra ximhäi ne ra deja ne gätho 'be'a i jabu. Bi ndonba rá thuhu, gue majuḁni hin da dō'mi mi'da yu pa 'be'a din ja. ⁷Ne gna, nu'bu bi huixt' rá thuxi a ná yoto rá m 'behni Oja gue mi 'bühnu, 'bex din ja buya 'be'a bi xi Oja yú pōngahya maya'bu gue din ja, gue him mám faḍi. ⁸Ne nu'a ra nde mahęts'i bi 'yengä mahon'a: “Nu'i, ní mba bu, bá caṇ'a ra sōcua gue i ca'a rá m 'behni Oja mahęts'i i 'bähnu ja ra deja ne ra häi.” ⁹Janangue'a dá mbagä bu mi 'bä'a ram 'behni mahęts'i, ne dá xifi gue di 'dac'a ra sōcua. Ne nu'a ram 'behni bi 'yengui: “Caṇi, ne gui sa. Ne nu'bu gā sa, tengu'bu ra t'afit'asa bu dán zā ni nde, pe nu'bu bi mba bu ni foho emme xtán ju buya.” ¹⁰Ne dá caṅgä ra sōcua buya, ne dá sagä a. Ne bin ja tengu bi xicä ram 'behni, xū cūhi 'bu má sagä, emme xun u, pe guepū ma foho, emme xun ju. ¹¹Ne bi xiqui: “Jatho gui mamp'a rá m hma Oja mahon'a, hönbu go hapū 'buh yu ja'i 'dahma

'dan'yo bu na ya ne 'da n'danni yú häi, nepu 'buh yu ts'ut'abi." Ne gue'a bi sicä a dra Xuuagä.

Yoho yu pøngahya

11 Ne nugä dra Xuuagä, bin 'dacä n'da ra t'eni gue ra za, ne bi t'engui: "Ní mba bu ja ra danija ne gui 'yeni hangu na ndoho ra ngu. Nepu ja ra mexa i pøx yun t'unni yu ja'i." Ne bi siqui ga pede hangu na ngu yu ja'i i thände Oja bu. ²Pe bi sicä: "O guí eni hangu na ndoho ra häi ma mbä't'i bu thi ja ra danija, nguetho bin t'un'du yu ja'i 'dahma 'dan'yo bu na ya, gue'u hingui pa Oja. Ne yote ma yozna din 'yo bu ne di un'na rá hogahnini Oja." ³Ne bi 'yengui: "Ga penhdä bu yoho ma pøngahya, ne da hye yu he tengu'bu i tu yú mbui. Ne n'da mahuahi yo ciento ne hyäte pa da man'a mam hmangä bu u," en Oja. ⁴Ne nu'u yoho yú pøngahya Oja, gue'u mí u'u yoho yu za ngue yu olivo, ne'u yoho bu tøh yu lámpara gue i 'bäpu ja rá hmi ra Hmu mahets'i, gue'a di manda gätho ra ximhäi. ⁵Ne to'o im beñi di unba u yoho yun 'yohu gue yú pøngahya Oja, da bøn ra sibi bu yú nde ngue'a í zø'u. Ne gue'a dí du'u gätho yún suihu u yoho yú pøngahya Oja. ⁶Ne nu'u yoho yu pøngahya, din ja yú ts'edi ngue di japi hin din 'ye gätho yu pa gue dim pøngahya bu. Ne din ja rá ts'edi gue gätho yu dehe di japi ngue din ji. Ne din ja yú ts'edi hønt'a go 'be'a man unbi di unba ra ximhäi, hønt'a go ní pa i nde. ⁷Ne nu'bu mi gua'a rá 'befi Oja u, 'bex bi bøm bu ja ra hyähäi emme xun he tengu n'da ran dætezate, rá m 'behni ra zithu emme

nts'utho. Ne bi mba bu, bi zu'u yoho yú pøngahya Oja, ne bi dāha bi hyo u. ⁸Ne nu'u yú ngøc'yei u yoho bi du, mi 'bem bu ja ra calle made ra dahnini, gue n'dat'a ra hnini guepu bi du ra Hmu mahets'i bu ja ra pont'i. Ne nu'a ran ts'o bin ja bu ja ra dahnini 'da'angu nan ts'oui bin ja bu ja ra hnini Sodoma, nepu ja ra häi Egipto. ⁹Ne nhyupa made bi mba yu ja'i gätho 'dahma 'dan'yo bu na ya gue bi nexpu gätho yu häi, bi hyet'u 'bom bu xí du. Ne him bi japi bi mba nt'ägui. ¹⁰Ne gätho yu ja'i i 'bæcua ja ra ximhäi bin johya 'bu mi du u, ne nangue ran johya, bi un yun t'unni n'da ngu n'da, ne bi hyu yú mbui ngue hin di paha mahøn'a u yú pøngahya Oja, nguetho bi nu ran unbi nangue 'be'a bi 'yørpa u. ¹¹Pe nu'bu mi tho a nhyupa made mi 'bom bu, pe Oja bi un ra xehya mahøn'a, ne 'bex bi ndants'u, ne gätho to'o bi nu, emme bin su u. ¹²'Bex bá g'a n'da ra nde mahets'i nts'edi bin ya, bi 'yemp'u: "Ba gæcua ya," bi 'yæna. Ne bi ndex mahets'i u, in 'yohu n'da ra güi. Ne gätho yún suihu mi 'bäpu bi nu 'be'a bin ja. ¹³Ne nu'bu mi mba u yú pøngahya Oja, 'bex bi 'yan ra häi bu ja ra dahnini, emme nts'utho. Ne ná 'det'a ra xequi ra hnini bin ts'oni, yoto mahuahi yu ja'i bi du nangue nts'edi ra 'yanhäi. Ne nu'u yu ja'i gue him bi du, emme bin su, ne bi 'yæspa Oja mahets'i buya. ¹⁴Nuya ná yoho yun unbi bi thogui, ne 'bex ba g'a ná hyu ran unbi.

Ná yoto ra thuxi

¹⁵Ne nu'bu mi huixt' rá thuxi a ná yoto ram 'behni mahets'i gue mi

'bäpü, 'bexque nt'øde bü mahęts'i
xün ngu yü nde nts'edi bin ya, bi
'yęna:

Nuya gätho ra ximhäi bi dą Oja
ma Hmuhü,
ne'a ra Cristo bi huahni,
ne hont'u di manda bü hön'bu
go njam'bu mazai, bi 'yęn'u
yü nde i ya mahęts'i.

¹⁶Ne nu'u 'däte magoho yü dąc'yei
ngue mi hupü ja yün thuts'i
di mbä't'a Oja bü mi hudi, bin
danyahmu ne bi dąnde Oja. ¹⁷Ne bi
'yem 'bü mi dąnde:

Nu'i ma Oja ahe nte guí hęmbi,
Nu'i zai guí 'büi, ne zai gmi 'büi,
nuya gá dą'mi gá 'berpa yú
ts'edi gätho mi'da,
ne da zä gui manda xün ho 'be'a
gätho i ja.

Dí xi ahe jamadi, gue ya gá
'yuh ni ts'edi tate thoho.

¹⁸Nu'u yü ja'i i 'büpü hönbu go
hapü i ja yü häi ęmme bin cue
ngue ya bi zön ra ora da nu ran
unbi.

Nuya bi zön ra ora da nu nin
juanı, ne gätho ü xün du.
Bi zön ra ora gue gui un'dü ya
'be'a bi dą'u ni 'yęhe ne ni
pöngahya.

Ne bi zön ra ora gue gui un'dü
yün t'unni gätho bi 'yęc'yei,
hont'a go to'o i ja yú ts'edi, ne'u
hin'yü yú ts'edi.

Ne bi zön ra ora, gue gui jua'u
gätho to'o di unba yú mija'ihü,
bi 'yęn'u.

¹⁹Ne nu'bu mi gua'a bi man'u
yü dąc'yei, dra Xuuagä dá nugä
nsoqui ra dąnija mahęts'i. Ne dá
nugä ra huada i höpü mbo, guerpü
m'be'ts'i ran hoqui bi 'yöt'ui Oja ü

yü 'yęc'yei. Ne bin ja nts'edi ra hui,
ne bin thoni, ne yün gäni, ne bin ja
n'da ra 'yamhäi, ne bi hyöh yün do.

Ra xisu ne ra jarga

12 Ne dá hant'a n'da ran t'uti
xün ndoho bü magąts'i, gue
n'da ra xisu mi he ra hyadi gue rá
pahni, ne mi töpü ja ra ząna. Ne mi
hu'ts'a n'da ra corona gue min 'youi
'de'mayoho yü sө. ²Ne nu'a ra xisu
mi ha't'uhni a, ne ęmme mi mbafi
ngue xün ü, gue nde dim 'büh rá
t'uhni. ³Ne bi nequi bü man'da ran
t'uti tengü n'da ra jarga xün ndoho
ne xün theni, ęmme nts'utho. Ne nu'a
ra jarga mi ja yoto yü ya, ne n'da ngu
n'da yü ya mi hu'ts' yü corona. Ne mi
ja 'det'a yü dąni. ⁴Ne nu'bu mi uąn'a
rá 'yozü, bi hyöm bü häi ná hyu nets'i
yü sө mi ja bü mahęts'i. Ne nu ra
jarga 'darbü mi 'bähmi ra xisu, i nde
da zap'a rá t'uhni 'bü bim 'büi. ⁵Ne
bim 'bü'a n'da ra ts'unt'u, rá t'uhni
ra xisu büya. Ne guehna ra ts'unt'u
din ts'ut'abi gätho yü häi, ne njon di
japi da mbesta'a da ma. Pe nu'bü mim
'büi, bi jamansu Oja, ne 'bex bi zixpü
mahęts'i bí ja rá ts'edi. ⁶Pe nu ra xisu
bi 'dagui, bi mba bü ma'ueni guerpü
bi hocua Oja dim 'büi n'da mahuąhi
ne yociento ne hyąte pa. Ne din ja
bü 'be'a gätho da hyoni. ⁷Ne nu bü
mahęts'i bin ja n'da ra dąsui, nu'a rá
ngurba m'behni Oja mahęts'i gue ra
Miguel ne gätho ü mi'da yám 'behni
Oja mahęts'i, bin sühmbü a ra jarga
ne'u gätho yü 'yęhe a ra jarga. ⁸Pe
nu'a ra jarga him bi dąha, ne Oja him
bi japi dim 'büpü mahęts'i büya. ⁹Ne
bi thön'a thi bü mahęts'i a ra jarga,
guet'a ra c'ęya, ra zįthu a, rá thuhu
ra Satanás, gue i häte gätho ua ja ra

ximhäi gue'bu rá mbüdi thoho. ¹⁰Ne nubuya nugä dra Xuuagä dá øcä n'da ra nde mahęts'i nts'edi bin ya bi 'yęna: "Ya bi zøn ra pa da yañ'u yu 'yęc'yei, ne da nu a rá ts'edi Oja, di manda rá ts'edi Oja ę, ne a ra Cristo. Nguetho ya bi thøn'a thi bu mahęts'i ra zıthu ngue nzai madi yañ'u ma cuhü bu ja rá hmi Oja ma pa ne ra xui. ¹¹Pe gue'a rá ji ra Jesús, tengu'bu ra De'yo, ní dap'a ra zıthü ę yu 'yęc'yei, ne'bu i ma ngue ęc'yei ra Jesús, ne'bu hingui su da du. ¹²Janangue'a dan johyahü gätho dí 'bühmbü mahęts'i. Pe ndumbüi thoho ahü gue guí 'bühmbü bu ja ra häi, nepu ja ra deja, nguetho bi zøm bu ja ra ximhäi ra zıthü, ne ęmme in cue. I pađi him maya'a yu pa din ja rá ts'edi bu," bi 'yęn'a ra nde dá øcä bin ya bu mahęts'i. ¹³Ne nu'bu mi nu ra jarga zıthü ngue bá t'ent'ua häi, bi gu'a ra xisu gue bim 'büh rá ts'unt'u. ¹⁴Pe nu'a ra xisu bi mba nt'unni yoho yu zahua tengu n'da ra pents'u xun ndoho, ne bi zägui bi mba ma'ueni guepu him bi zä bi bent'a ra jarga. Ne bi mba ma jamansu bu hyu jeya made. ¹⁵Nu ra jarga buya bi bøn ra dehe rá nde, tengu'bu n'da ra dąthe xun ndoho, ęna xtán dux'a ra xisu ra dehe. ¹⁶Pe Oja bi xoc'a n'da ra hyahäi guepu bi yu'a ra dehe bi bøm bu rá nde ra jarga. ¹⁷Pe nu ra jarga buya ęmme bi de ra cue nangue'a ra xisu, ne bi mba bi zü'u gätho mi'da ngue rá 'yu'a ra xisu, gätho ę gue bi 'yöt'a bi man Oja ne bi den'du 'be'a bi man'a ra Jesús.

**Ran t'uti bi bõxpü ja ra deja, ne
ran t'uti bi bõxpü ja ra häi**

13 Ne bi mba bim 'bäpu ja
ndenthe a ra jarga zıthü.

Ne nugä dra Xuuagä dá nu man'da tengu n'da ra zate, bi bõxpü ja ra dądeja. Ne nuna ra zate mi ja yoto yú ya, ne 'det'a yú dani, guepu mi ja 'det'a yu corona. Ne mán t'o't'i bu yú ya yú thuhu zehę a ra zate ęmbi gueşę Oja, ne bi ma mants'o nangue Oja. ²Ne nuna ra zate dá nu, gue bi bõxpü ja ra deja, tengu n'da ram hmasni, pe nu yú gua tengu yú gua yu oso, ne nu ę yú nde, tengu yú nde yu león. Ne nu'a ra jarga bi un zehę rá ts'edi ná yoho ra zate gue xí bõxpü ja ra deja. Ne bi un ran t'ędi di manda bu hapü i ja rá ts'edi ra jarga zıthü, ęmme xun ngu ra ts'edi mi ja a. ³Nu'a n'da rá ya mi ja bu n'da ra seni ngue mí ęmbi dí du a, pe bi zä. Ne gätho yu ja'i mi 'bucua ja ra ximhäi, bi denni, ne bi hyonya thoho nangue rá ts'edi mi ja. ⁴Ne nu ę yu ja'i bi dąnde ra jarga, nguetho ya xi un rá ts'edi ra zate xi bõxpü ja ra deja. Ne bi dąnde ra zate, ne bi 'yęna: "Njo'o man'da tengu na, ne njo'o to'lo da zä din sühmi na." ⁵Ne bin t'un rán t'ędi ra zate xí bõxpü ja ra deja, da man ra ts'ore xun ts'o nangue Oja. Ne bin t'un ran t'ędi din ja rá ts'edi yote ma yozna. ⁶Ne nu'bu mí nya, ęmme xun ts'o bi ma nangue Oja. Bi ndøm mánts'o rá thuhu Oja, nepu bí 'bui, ne gätho ę i 'bupü mahęts'i. ⁷Ne bin t'un ran t'ędi ngue din sühmbü yú t'uhni Oja ngue di japi di 'be'u. Ne bin t'un ra ts'edi ngue di manda gätho ná ngu yu ja'i 'bucua ja ra ximhäi, gätho yu häi, ne gätho 'dahma 'dan'yo bu na ya yu ja'i, gätho yu hnini. ⁸Ne gätho yu ja'i bi dąnde a. Pe him bi dąnde ę xmán t'o't'i yú thuhu bu

ja rá søcuq ra Jesús gue bi 'yo't'a ra T'ude'yo gue'a bi tho. Ne ya mán t'o't'i bu u yú thuhu u 'bu má hin'yu ra ximhäi, im ma to'o i ja ra temazaï. ⁹Nu'u to'o i ja yú zagu, dami 'yøhmbu xun ho ya. ¹⁰Nu'a to'o di un ran unbi yu ja'i gue da got' ra fädi, nese a da nu ran unbi ngue da mba njot'i. Ne to'o din hote ngue di sente, nese a da nu ran ðate ngue da ts'eni. Janangue'a to'o gätho u yú t'uhn'i Oja, jatho hønt'a da bēni gue yú yante Oja, ne hin din xømbui. ¹¹Ne nubuya dá nu man'da ran t'uti gue bi bøxpü ja ra häi, ne mi ja yoho yú t'udani tengu n'da ra t'ude'yo. Pe nu'bu mín ya emme nts'utho tengutho ra jarga zithu. ¹²Ne nu'a ran t'uti xí bøxpü ja ra häi bin ja rá ts'edi tengu ra zate ngue xí bøxpü ja ra ðadeja ngue mi ja n'da ra seni a n'da rá ya gue xí zä. Ne bi japi gätho i 'bucua ja ra häi da ðande ra mbudi ra zate. ¹³Ne nu'a ran t'uti gue bi bøxpü ja ra häi, bi 'yøt' yun t'uti nts'utho, bi japi bá çah mahçts'i ra sibi ngue da nu yu ja'i. ¹⁴Ne bi hyät' yu ja'i gätho 'bucua ja ra ximhäi 'bu mi 'yøt' yu hyonya nt'øt'e. Ne høn'bu i 'bäpü ja rá hmi ra zate xí bøxpü ja ra ðeja, bi zä bi 'yøt'u. Ne bi xih yu ja'i da 'yøt'a n'da ra nyoguido tengu ra zate xí bøxpü ja ra ðeja, gue mí ja ra seni bu ja n'da rá ya, ngue xí zä. ¹⁵Ne nu'a ran t'uti gue bi bøxpü ja ra häi, bin t'un ran t'edi di japi dim 'bu a ra nyoguido nt'øt'e tengu ra zate bi bøxpü ja ra ðeja. Ne di japi din ya. Ne bi japi da mba ntho gätho to'o him bi ðande a. ¹⁶Ne bi manda ngue gätho yu ja'i din ja rá hmepya ra nyoguido bu ja rá ðe

nepu ja rán 'yei, madague'a hønt'a go má ja'i, gätho i ja yú ts'edi ne'u hin'yu yú ts'edi, gätho yu membeti ne gätho yu hyoya, gätho yu 'yçhe ne gätho ngue hing yu 'yçhe, gätho yu ja'i jatho din ja ra hmepya. ¹⁷Ne hingui sä n'da ra ja'i dim pä o gue din tai 'bu hin di nequi rá hmepya ra zate xí bøxpü ja ra ðeja, nu bu ja rá ja'i. Gätho jatho din ja ra hmepya ngue nam bōni rá thuhu, o rá número, rá hmepya rá thuhu ra zate. ¹⁸Jatho gan 'yomfēnihu xun ho ngue gui pañmbu 'be'a nam bōn'a rá número ra zate, nguetho nu rá número, 'dato ciento ne hyate ma 'dato, rá número n'da ra ja'i.

Bin tuhu u bim pøhø

14 Ne nubuya dá nugä ra Jesús ra T'ude'yo i 'bäpü ja ra nyuni t'ēmbi Sión. Ne mi 'bähmbu ra Jesús n'da ciento ne yote ma goho mahuahi yu ja'i ngue gätho i ja bu ja yú de rá thuhu ra Jesús ne rá thuhu rá Ta. ²Ne dá øcä n'da ra nde bu mahçts'i nt'øde tengu yu dehe xun ngu emme di hi ne tengu ran gāni nts'edi di thoni. Ne dá øcä tengu'bu yu arpa'bida xun ngu i pei. ³Ne nu'u n'da ciento ne yote ma goho mahuahi bi yan Oja bu ja ra ximhäi, ne bin tupü n'da ra thuhu ma'da'yo bu ja rá hmi Oja gue'a i huxpü ja rán thuts'i, ne guepü 'bäh yun t'uti i 'bui, ne yu ðaç'yei. Ne njo'o mi'da bi zä bi ba a ra thuhu. ⁴Ne nu'u, gätho xun hotho u, gue hønt'a Oja mbēni. Ne i ten'na ra De'yo hønbu go hapü da mba. Ne nu'u gue bi yam bu ja ra ximhäi bu 'buh mi'da yu ja'i, yun t'unni man'da xun ho bin t'un Oja

ne ra De'yo. ⁵Ne xinga n'da ra fehni bi thɪnba ʉ, xogue xingui ts'ʉ yú ts'oqui bu na nu Oja.

**Nu'a bi man'ʉ hyu yám
'behni Oja mahęts'i**

⁶Ne nubuya dá nugä man'da ram 'behni mahęts'i mi 'yo inde bu mahęts'i, ne i ca ra sɔcuʉ nt'o't'i bu ran ho ma'da'yo hin njam'bu da guadi ne da mba gätho nanguni ra ximhäi. Da mba bu gätho yu häi ne nu yu ja'i 'dahma 'dan'yo bu na ya da 'yøde hont'a go to'o ní ja'i. ⁷Ne nu'a ram 'behni mahęts'i nts'edi bi 'yena: “Dami numansuhu Oja ne gui 'yęspahu rá ts'edi nuixte a, nguetho ya bi zøn ra ora da 'yøt' rán juanbi Oja. Dami thandehu a ya, gue'a gue bi 'yøt' mahęts'i ne bi 'yøt' ra ximhäi. Ne bi 'yøt' yu deja ne bi 'yøt' yu mbøthe,” bi 'yena. ⁸Ne nu'a man'da ram 'behni mahęts'i mahøn'a bi den'na rá mbudi m'behni, ne bi 'yena: “Ya bin theh rá ts'edi ra dahnini Babilonia ngue ęmme mi ja rá ts'edi. Nguetho nu'ʉ yu ja'i mi 'bupu bi xandi gätho ra ximhäi a ran 'yomt'ęni mí øzehe. Ne gätho ʉ bi 'yøt' ran ts'o tengu n'da ra iti gue com'ma rá ęi gätho mi'da,” bi 'yena. ⁹⁻¹⁰Ne nu'a ná hyu ram 'behni mahęts'i bi den'na ná yoho, ne nts'edi bi 'yena: “To'o gue da dande ra zate gue bi bɔxpɔ ja ra deja, ne ra nyoguido, ngue i ja rá hmępya bu ja rá dę o guępu ja rá 'ye, da nu hangu nangu rá ts'edi rá cue Oja. Nu Oja xingui ts'ʉ da 'ye'ts'a ran ʉnbi di un'ndu nangue rá cue. Ne da nu a ra Jesús ra De'yo ne yú hogam 'behni mahęts'i 'bu bin t'un'na, ngue ra sibi n'youi ra despi.

¹¹Nu'a ra 'bifi i pøm bu njam'bu din hę a hont'bu go njam'bu mazai. Ne nu'ʉ i 'bupu njam'bu din hę a ran ʉnbi i nu ʉ ma pa ne ra xui. Gue'ʉ gätho bi dande ra zate xí bɔxpɔ ja ra deja, ne ra nyoguido, gätho ʉ i ja bu ja rá ja'i rá hmępya ne rá thuhu ra zate. ¹²Pe nu ahu gyu 'yęc'yęihɔ pe nde'bu man'da gui hyadumbuihu gui thoc ni t'ęc'yęihɔ ne gui hyäthɔ yun ʉnbi. Nguetho yú t'ʉhni Oja ʉ gätho di thoqui i øt' yún t'ędi ne di thoqui i ęc'yęi ra Jesús,” bi 'yęn'a ná hyu rá m 'behni Oja mahęts'i. ¹³Ne nubuya bi 'yengä man'da ra nde dá øcä mahęts'i: “Dami 'yo't' ya 'be'a ga xi a i. Din johya thoho gätho ʉ xun du 'bu ya mí ęc'yęi a ra Hmu Cristo mahęts'i. Majapi thoho, ęn'a rá Hogandahi Oja, nguetho din säya a rá 'befi mi øt'e. Ne nu'a ran ho mi øt'ua ja ra ximhäi ʉ, ne nubu mahęts'i da nu rá muui bu.”

Rán sofo ra ximhäi

¹⁴Ne dá nu n'da ra güi xun t'axi thoho ne mi hu inde bu ja ra güi a n'da tengu n'da ra ja'i. Ne mi hu'ts'a n'da ra corona ra oro. Ne mi ha ra mbore theni ęmme het'i. ¹⁵Ne bá pøm bu rá danija Oja mahęts'i man'da rá m 'behni Oja, ne nts'edi bi xi a mi hupu ja ra güi: “Dami 'yørpa yu ja'i bu häi tengu'bu da hyc yu uva xun yaxpu ja ra nuandät'o. Nguetho ya bi zøn ra ora gue gui pe'ts'ʉ bin ja bu ni huahi,” bi 'yęn'a rá m 'behni Oja. ¹⁶Ne 'bex bi 'yøt'a mi hupu ja ra güi tengu xi sifi. ¹⁷Ne man'da ram 'behni bá pøm bu ja rá ngu Oja mahęts'i ne'a mi ha n'da ra mbore theni ęmme i het'i. ¹⁸Ne xø bá pøm bu man'da

rám 'behni Oja baya guepə ja rá mexa yán t'unni Oja, ne nu'a di manda da de ra sibi bə. Ne nts'edi bi xi a ram 'behni gue mi hą ra mbore theni: “Dami 'yot' ya tengu i ot' yə ja'i 'bə i hec yə uva hingui ho nguetho bi zøn ra ora gue da nu ran unbi ɤ nangue rán juənbi Oja,” bi 'yɛna. ¹⁹⁻²⁰Ne njabə bi 'yot' rám 'behni Oja, tengutho 'bə di pet yə uva ne da 'yen bə ja ran the'mi da bøn rán gui baya. Ne tengutho ra ja'i i ne't'ɤ yə uva da bøn yán gui, ne nguetho da 'yørpa ɤ to da zembi, da nu rá cue Oja ɛmme nts'utho. Janangue'a ran t'uti ngue bi mbän rá ji. Ne bi 'yørpə ja ra ndehnini, ne ɛmme xən ngu ra ji bi mbäni, hyuciento kilómetro nan jənni, ne nan hɛ tengu 'bə da hyɛcpə ja yú nde yə fani a ra ji bi 'yugui.

**Yoto yəm 'behni di manda
yoto yən unbi**

15 Ne nugä dra Xuuagä dá nu man'da ran t'uti bə mahɛts'i, ne ɛmme dá hyonya thoho. Mi 'bähmbə bə yoto yám 'behni Oja mahɛts'i, gue ɤ di manda yoto yən unbi din ja ua ja ra ximhäi, ne nu'bə bi thoh yən unbi, ya bi thoh rá cue Oja baya. ²Ne dá nu n'da ra xito di nequi tengu ra deja, rá cəhu xən theni tengu ra sibi. Ne gätho mi 'bäpə ja ra xito, gue'ɤ gue him bi dände ra zate xí bəxpə ja ra dehe, bi zedi, hím bi dände ra nyoguido ngue ra pøte a, ne xím bin jap'a rá número o rá thuhu a. Ne n'da ngu n'da mi hą yə 'bida, ngue yə arpa xí un'na Oja ɤ. ³Ne gätho mi 'bäpə bin tuh rá thuhu ra Moisés rá 'yɛhe Oja, ne bin tuh rá thuhu ra Jesús ra De'yo. Bi 'yɛn'ɤ:

Nu'i ma Oja ahe, ma Hmu ahe, nuixte thoho ni ts'edi, ɛmme xən ho i, ne ma hyonya thoho nin t'ot'e.

Majuəni nin t'ot'e xən hotho ɤ. Nu'i grá hoga ts'ət'abi mazai.

⁴Xinga n'da dim 'bui gue hin da dände i,

gue hin da numansu ni thuhu, nu'i ma Hmu ahe.

Høn'a thoho i xən ho i, ma Oja ahe.

Gätho hont'a go 'be'a má nde da dände i,

nguetho gätho ya bi nu ngue xən ho 'be'a gätho guí ot'e, bi 'yɛn'ɤ.

⁵Ne nubaya dá nu nsoqui n'da ra jut'i i ja bə mbo rá dənija Oja bə mahɛts'i, guepə m'be'ts'i yən t'edi bi 'yo't' ra Moisés. ⁶Ne yoto yám 'behni Oja ngue di manda yən unbi bə ja ra häi bi bəm bə. Gätho i he yú pahni xən t'axi ngue ra lino, ne gätho bi du't' yé tija ra oro. ⁷Ne nu'a n'da ran t'uti mí 'bäpə bi un'i yoto yə ximbo bi un'ndu yám 'behni Oja. Gätho ma yudi rá cue Oja, ne nu'bə 'dah mi'da da mbän ɤ mí po bə ja ra ximbo, gätho yə ja'i i'bəcua ja ra ximhäi da nu rá cue Oja, gue i 'bui mazai. ⁸Ne gätho rá nija Oja bə mahɛts'i ma yudi rá ts'edi ne rá nuixte Oja tengu ra 'bifi 'bə i yupə mbo ra ngu. Ne xinga n'da sä da yurpə asta gue'bə bi gua'a rá 'befi ɤ yoto yəm 'behni gue di manda yoto yən unbi ua ja ra ximhäi.

**Yə ximbo i po yən unbi
ngue rá cue Oja**

16 Ne dá øcä n'da ra nde gue bi bəm bə ja rá dənija Oja. Ne nu'a ra nde bi xi ɤ yəm 'behni: “Dami fämhbə bə ja ra

ximhäi rán unbi Oja nts'utho i po u yoto ni ximbohü," bi 'yëna. ²Nu rá mbüdi ram 'behni bi mbäm bü ja ra ximhäi rá cue Oja mí po bü ja rá ximbo. Ne gätho yu ja'li gue bin ja rá hmepya a ra zate xí böxpü ja ra dehe, ne'a ra nyoguido ngue i thande u, bi nu ran u ngue yu sasi xun ts'otho. ³Nubüya ná yoho ram 'behni mahçts'i bi mbän a rá cue Oja mi po bü ja rá ximbo, bü ja ra dadeja. Nu'a ra dehe büya bin ja tengu rá ji n'da ra ja'li xun du. Ne gätho mi 'büpu mbo ra deja bi du. ⁴Ne ná hyu ram 'behni mahçts'i bi mbän'a rá cue Oja mi po bü ja rá ximbo hapü ja gätho yu dätthe ne gätho yu mbøthe. Gätho ra dehe mi po bü bin ji. ⁵Bex dá øcä rá nde rá m 'behni Oja gue'a bi unba yu dehe bi 'yëna: "Nu'li ma hoga Hmu, ma Oja i, zai guí 'büi ne gmí 'büi, xun hotho gätho nin juanbi, nguetho rán säui u gá unbi. ⁶Ya gá un ra ji da zi u, nguetho bi hyo u nim 'behni bü häi ne ni pøngahya. Nuya gá cospa ra pengui nangue 'be'a bi 'yøt'u," bi 'yëna. ⁷Ne dá øcä n'da ra nde bi bøm bü ja ra mexa guerpü mí ja yün t'unni Oja, i çna: "Ma Hmu i Oja nuixte ni ts'edi xun ho, njuantho a nin juanbi, ngue rán säui u," bi 'yëna. ⁸Ne nu'a ná goho rá m 'behni bi mbäm bü ja ra hyadi a rá cue Oja mi po bü ja rá ximbo. Ne çmme bin ja rá ts'edi ra hyadi ngue bin zø u mi 'büpu ja ra ximhäi nangue nam pa ra hyadi. ⁹Ne nu'u gue bi nu ran unbi nangue rá ts'edi ra hyadi, bi ndømants'o rá thuhu Oja, gue'a bi manda yun unbi, pe guexta'a him bi 'yçspa Oja, him bi päh yün 'yomfëni u. ¹⁰Nuya ná

cut'a ram 'behni bi mbäm bü rá cue Oja mi po bü ja rá ximbo, ne bi mbäm bü hapü i ja rá ts'edi ra zate xí böxpü ja ra dehe. Ne nupü hapü ja rá ts'edi, gätho xum 'bexui thoho bü. Ne nu'u yu ja'li gue i 'büpu bi zase yú çani nangue ran unbi bi nu. ¹¹Ne bi ç'amants'otho Oja nangue yun u, ne nangue yu sasi mi ja. Pe guexta'a him bi 'yç'ts'a ran ts'o mi øt'e, him bi päh yün 'yomfëni. ¹²Ne nu'a ná 'dato ram 'behni bi mbäm bü rá cue Oja mi po bü ja rá ximbo, bi mbäm bü ja ra dätthe xun ndoho t'çmbi Eufrates. Ne bi xä ra dehe ne 'bex bi 'yo't' ra dätthe ngue da zä da thopü yu ts'ut'abi gue ní 'yçpu ní böx ra hyadi. ¹³Ne nugä dra Xuuagä, dá nu hyu yu ts'onthi di nequi tengu yu 'ue, ngue bi bøm bü ja rá nde ra jarga zithu, nepü ja rá nde ra zate xí böxpü ja ra deja, ne bi bøm bü ja rá nde ran t'uti xí böxpü ja ra häi, gue ra hyäte pøngahya. ¹⁴Nguetho nu'u, gue'u yú ts'onthi ra zithu u i ja yú ts'edi ngue da 'yøt' yu hyonya nt'øt'e. Ne nu'u bi mba bü gätho ná ngüni ra ximhäi, hønbü go hapü 'büh yu ts'ut'abi, ngue bi japi di pet yu ja'li. Ngue din ja ra däsui din sühmbü Oja. Ne nu'a ra pa din ja ra süi gätho da nu rá ts'edi Oja nuixte. ¹⁵Ne dá øcä rá nde ra Jesucristo ngue bi 'yëna: "Gui 'yøhmbü ya, nugä ba çcä tengu n'da ra çç. Hinga mçadi njam'bü ga søhø. Din johya thoho u gue him bin açha pe bi jamansu yu he dá unni, janangue'a hin din 'yahe ne hin din 'yaçä büya, ngue im benthø a ran hoqui dá ørpa u, janangue'a hin di nequi yú ts'oqui, ne hin da mbe'ts' yú sä," bi 'yëna. ¹⁶Ne gätho

bim peti bu yu ts'ut'abi ne yu ja'i bu ja ra xequi t'ɛmbi Armagedón, ngue yú nde yu hebreo a. ¹⁷Nuya ná yoto ram 'behni bi mbám bu rá cue Oja mi po bu ja rá ximbo, bi huic ran dahi 'be'a mi po bu. 'Bex bi t'ø a n'da ra nde bi bøm bu ja rá nija Oja mahɛts'i, guepɔ i hu inde Oja. Ne nu'a ra nde bi 'yɛna: “Ya da guadi gátho man ts'ɛmbi,” bi 'yɛna. ¹⁸Ne 'bex bi hyät'i nts'edi yu huei, ne nts'edi bin thoni yu ngäni. Ne bin ja n'da ra 'yañhäi nts'edi hin jam'bu bi nu n'da ra ja'i tengu na, asta gue'bu go mim 'bu ɛ yu mbudi thoho yu ja'i. ¹⁹Nu ra 'yañhäi bi xen'a ra dahnini Babilonia, hyu xequi bi bøni. Ne gátho mi'da yu hnini hønbu go hapu mi ja bi guadi. Ne bi bɛn Oja gue xun ts'otho mi øt' yu ja'i 'bɔpu ja ra dahnini Babilonia, ne nts'edi bi unba ɛ, nangue rá cue nts'edi a, asta gue'bu go min theh rá cue Oja. ²⁰Ne gátho yu t'uhäi i ja bu ja yu de ja bim 'bedi. Ne gátho yu nyuni ne yu t'øhø bim 'bedi, hin'yü büya. ²¹Ne 'bex bi dæpu mahɛts'i yun do ɛmme nts'utho nguetho yote kilo nán hyu n'da ran do, bi zu i 'da yu ja'i. Pe nu ɛ yu ja'i bi c'amants'o Oja nangue ran unbi nts'edi bi nu nangue yun do.

Ra ngurpa 'yomt'ɛni xisu

17 Ne nu'a n'da ɛ yám 'behni Oja mahɛts'i gue'a mí ja n'da ra ximbo, bi xicá: “Ba ɛhe ga ut'a i rán juañbi Oja da nu ra 'yomt'ɛni xisu i hupu ja yu dehe 'dahma 'dan'yo bu gátho ra ximhäi. ²Nu'ɛ yu ts'ut'abi bu ja ra ximhäi bi 'yøthɔ ran ts'o a ra 'yomt'ɛni xisu. Ne yu ja'i 'bucua ja ra ximhäi

bi xänba bu gue da 'yøt' ran ts'o guepu 'bu a ra 'yomt'ɛni xisu. Gátho mi øt' ran ts'o tengu'bu iti thoho,” bi 'yɛm 'bu mi xiqui. ³Ne nubuya nu rá m 'behni Oja bi zixcä bu ja n'da ra huenhäi ma'ueni njon mi 'bɔpu. Ne nu rá Hogandahi Oja bi jaqui gue dá handi, ne dá nugä a ra xisu i hux'a n'da ra zate xun theni. Nu ra zate mi ja yoto yú yá ne 'det'a yú dani, ne nt'o't'i bu ja rá ja'i ɛna jase rá ts'edi, gue rá thuhu ɛna guese Oja. ⁴Nu ra xisu mi he n'da ra hoc'bøt'e xun jupoi ne xun theni. Ne ɛmme madín 'yøt'e xun ho nangue yu thebe ne yam fo'yɛ ra oro ne yu ts'ungu ɛmme xum hmadi thoho, ne hønt'a go mi cuat rá pahni. Ne mi the n'da ra tasa ra oro. Pe gátho 'be'a mi po ra tasa ra hmepya nangue gátho yun ts'o mi øt' ra xisu. ⁵Ne nubü ja rá dɛ nt'o't'i bu rá thuhu: “Ra dahnini Babilonia, ngue ja rá ts'edi tengu'bu rá mbe gátho yu 'yomt'ɛni ne tengu'bu rá mbe gátho i øt' ran ts'o hønbu go hapu i ja ra ximhäi,” bi 'yɛn'a ra t'ohni. Pe hin da bæse n'da 'be'a ním bøn'a. ⁶Ne dá hant'a ra xisu, tengu 'bu iti thoho nangue yú ji ɛ gátho bi hyo 'bu mi den Oja ne'bu mi mamp'a rá m hman ra Jesús. Ne nugä drá Xuuagä, dadí hyonya thoho 'bu má nugä a n'da ran t'uti. ⁷Ne nu rá m 'behni Oja mahɛts'i bi xiqui: “O gadí hyonya thoho, nguetho ga xi a ya 'be'a ni hmepya a ra xisu, ne 'be'a ni hmepya a ra zate i hux'a ra xisu, gue i ja yoto yú yá ne i ja 'det'a yú dani. ⁸Nu'a ran t'uti ngue ra zate gá nu, pe gue'a n'da mi 'bai, ne hingui 'buh ya, pe him ma ya'a ba ɛhe mahøn'a, da

bøm bũ ja ra hyähäi ɛmme xũn hɛ. Ne m'bejua da nu ran ɔte xũn ho hin dim 'bũh mahøn'a. Ne gätho yũ ja'i ngue hinga nt'o't'i yũ thuhu bũ ja ra søcuq mahɛts'i, gue bi t'orpũ 'bũ ma hin'yũ ra ximhäi, di hyonya thoho 'bũ bi nu mahøn'a tengu bũ í hnu ra zate. Nguetho mi 'bũi, ne njo'o ya, pe dim 'bũi mahøn'a. ⁹Nu'u to'o i ja yán 'yomfɛni xũn ho, sä da baði 'be'a nim bøn a ra hmɛpya. Nu yoto yũ yq ra zate ra hmɛpya ngue u yoto yũ nyuni guepũ i hu a ra xisu. ¹⁰Ne ra hmɛpya gue'u yoto yũ ts'ut'abi, ngue yũ ts'om'bäi thoho. Bi du u cõt'a ne nu ná 'dato i 'bũpũ ya, ne ná yoto dim 'bũi, pe hingan ya'a din ts'ut'abi. ¹¹Ne nu'a n'da, ná hyqto ra ts'ut'abi bũya, gue'a gue mi 'bũi, pe njo'o ya. Nu'bũ bá ɛh mahøn'a, di manda tengu u yoto yũ ts'om'bäi ts'ut'abi, pe m'bejua da mba da nu ran unbi mazai. ¹²Ne nu'u yũ ɔni ra zate gá nu, yũ hmɛpya ngue 'det'a yũ ts'ut'abi din ja yũ ts'edi 'da yũ t'u ora tho ne da gomhbũ rá ts'edi ra zate. ¹³Ne gätho yũ ts'ut'abi 'dat'a da bɛni ngue di un ra ts'edi di manda ra zate. ¹⁴Ne gätho yũ ts'ut'abi da zũ'a ra Jesús ra De'yo. Pe nu'a ra Jesús da ɔha, nguetho ra Hmu a nangue gätho mi'da yũ hmu, ne ra hmuts'ut'abi nangue gätho mi'da yũ ts'ut'abi. Ne nu'u gätho din 'yohũ ra Jesús 'bũ bi ɔha, gue'u bi zon Oja u, ne bi huahni, ne him bi 'ye'ts'a ní denni," bi 'yɛn'a ram 'behni. ¹⁵Ne nu rãm 'behni Oja mahɛts'i xø bi xicä mahøn'a dra Xuuagä: "Nu yũ dehe gá nu guepũ mi huh ra xisu, ra hmɛpya a nangue gätho mi'da

yũ ja'i i 'bũh nangũni ra ximhäi, gätho yũ häi gätho yũ nde 'dahma 'dan'yo bũ na ya. ¹⁶Ne nu yũ ɔni gá nu, ngue yũ hmɛpya yũ ts'ut'abi, ne'a ra zate, m'bejua da zũ a ra 'yomt'ɛni xisu u. Ne nu'u da hyqpi 'be'a gätho mi ja a ra xisu, ne da zap rá ngøc'yei a, ne da 'yu'ma ra xisu nangue ra sibi. ¹⁷Nguetho Oja bi bɛnba yũ ts'ut'abi da 'yøt'e tengu mim bɛn Oja, ngue n'da ngu n'da u di un rá ts'edi ra zate di manda, asta gue'bũ go bin ja 'be'a bi man Oja ngue din ja. ¹⁸Ne nu'a ra xisu gá nu bũ, rá hmɛpya ra ɔahnini gue'a di manda yũ ts'ut'abi a, nangue gätho yũ häi i ja ua ja ra ximhäi," bi 'yɛn'a ram 'behni.

Bi 'beh rá ts'edi ra ɔahnini Babilonia

18 M'bejua dá nugä man'da ram 'behni bá ɔh mahɛts'i, ne ɛmme i ja rá ts'edi. Ne i ja rán nequi, bi hyät ra ximhäi 'bũ mi gai, tengu ra hyadi. ²Ne ɛmme ts'edi bin ya, bi 'yɛna: "Bi guahya, bi guahya rá ts'edi ra ɔahnini Babilonia. Ne hønt'u yũ zĩthu dim 'bũpũ, ne gätho yũ ts'onthi. Ne i 'bũpũ hønt'a go 'be'a mán ts'o, ne yũ doja gue hingui ho øt'e, xũn ts'otho. ³Nguetho nu yũ mengu bũ bi xänba ran ts'o gätho yũ ja'i mi søm bũ gue i 'bũh ná ngũni ra ximhäi. Ne gätho yũ ts'ut'abi bi gomhbũ ran ts'o ra hnini, ngue tengu'bũ ra 'yomt'ɛni xisu bũ. Ne xũn ngu yũ ja'i 'da n'danni yũ häi, bim membeti 'bũ mí mbäp'u 'be'a gätho bi numanhose yũ mengu bũ ja a ra hnini," bi 'yɛn'a ram 'behni. ⁴Ne dra Xuuagä dá øcä man'da ra nde bí 'yɛh mahɛts'i, bi 'yɛna: "Ba

ghe gätho yu ja'i ngue ma mbetigä, dami pøm bu ja ra dahnini, gue hin gui cohma øt'ehü ran ts'o i ja bu, ne hin guin nuhü ran unbi gue da nu u to'o da gopu. ⁵Nguetho nu'bu sä da mba ma munts'i yün ts'o i t'ørpu, tengu'bu da zuh nán hets'i ra ximhäi mahets'i. Ne nu'a Oja xingui ts'u bi pumbeni ran ts'o 'be'a bi t'ørpu.” ⁶Ne bi sih yám 'behni Oja buya: “Nuya dami cospahu ra pengui tenguthoho bi 'yørpa mi'da, dami cospahu ran u gue gui yofu mahøn'a. ⁷Dami un ya ran unbi ne nts'edi ra dumbui 'be'a rán theui bi 'yøt'e. Nguetho bi beni maguese, ne bi 'yøt' yu ts'oqui bi numanhose, ne xun ngu 'be'a gätho bi hyonse. Tengu'bu n'da ra xisu da manse mbo rá mbui, da 'yena: “Nugä xun ngu ma ts'edigä, hingan ts'ogui thohogä, ne njam'bu din jagä ra dumbui,” ngubu bi ma. ⁸Pe janangue'a da nu ran unbi di und Oja, ne gätho 'be'a din ja, 'da huętho án ja gätho yu 'yanthi. Ne da nu ra gęhe ne ra dumbui, ne di juadi nangue ra sibi. Nguetho tate thoho rá ts'edi Oja ra Hmu, gue di un'na rán theui bi 'yøt'e. ⁹Ne nu yú ts'ut'abi gätho yu häi gue zai i comhbu ran ts'o, gätho din zoni ne dim mbafi 'bu i hand rá 'bifi ra dahnini ngue i zø. ¹⁰Ne gätho dim 'bämanhę nguetho emme i su da nu ran unbi tengu in nu u i 'bupü ja ra dahnini. Ne da ma: “Huęcate, huęcate, nguetho mahotho ra dahnini, ne emme mi ja rá ts'edi, pe n'da huętho gue bi ts'embu,” da 'yen'u. ¹¹Ne gätho yu mbä bu ja gätho ra ximhäi din zoni ne dim mbafi, nguetho njo'o da dämbi

'be'a da mbä. ¹²Ngue yu oro, yu t'axi, yun 'yøt'e, yu perla, ne ra 'bøt'e ra lino xun ho, ra 'bøt'e ra seda, ra 'bøt'e xun tudi xun jupoi ne xun theni, ne gätho yu za gue muman'u, ne'u nt'øt'e yu do'yo, ne gätho u yu za nt'øt'e emme xum hmadi, ne'u nt'øt'e ra bronze ngue ra thenga fexna t'egui, ne'u nt'øt'e ra t'egui, ne'u nt'øt'e ra 'yaxi. ¹³Ne zai mi 'bä bu yu canela, yu 'yęthi ngue in 'yohu yu tuhü, ra t'aza muman'u, yu 'yęthi i yumanho, yu perfume, yu vino, yu aceite, ra hocjuni, ra trigo, yun dani, yu de'yo, yu fani, yu carro, ne yu 'yęhe mi 'bä bu, nguetho mi 'bap yú te yu ja'i tengu'bu i 'bä yu fani. ¹⁴Ne da 'yen'u yu mbä: “Gätho gue xun ho gmi honi bin thegue. Ne gätho yu mbeti ne gätho 'be'a mahotho ya bi mba. Him man'dandj guin nu mahøn'a tengu mí ja bu,” da 'yen'u. ¹⁵Ne nu'u gue bim membeti ngue'u mim pä bu ja ra dahnini, dim 'bämanhę tho, nguetho i su da nu ran unbi, tengu in nu'u mi 'bupü. Ne emme din zoni, i tu yú mbui, nguetho njo'o da däi 'be'a i ja da mbä. ¹⁶Ne da 'yena: “Dumbui thoho nangue 'be'a bin ja ra dahnini, emme mi ja bu mahotho, ne mi ja bu yu 'bøt'e ra lino, ne yu 'bøt'e xun jupoi, ne yu 'bøt'e xun theni, ne madi nequi bu 'be'a mahotho gue yu oro ne yun 'yøt'e ne yu perla xum hmadi. ¹⁷Nuya nte jabu ya, n'da oratho ám 'bedi gätho emme xum hmadi mi ja bu,” da 'yen'u mim pä bu. Ne gätho yú hmu yu barco ne'u gätho i hu bu, ne gätho yu mbefi di 'yon yu barco, mi 'bämanhętho. ¹⁸Ne bi du yú mbui

'bũ mi nu ra 'bifi i zø ra dahnini, ne bi 'yɛna: "Hin'yũ man'da ra hnini mahotho tengu nũ." ¹⁹Ne nu'ũ, bi 'yũx yú yã yũ fonthäi, ra hmepya gue tu yú mbũi, ne bin zoni ne bi mbafi, ɛna: "Huɛcate ra dahnini ɛmme mi ja rá ts'edi, nguetho gätho gahũ dyú hmuhũ yũ barco dãm membetihũ nũ, ne xøgue n'da oratho ám 'bedi gätho mi ja bũ," bi 'yɛn'ũ. ²⁰Pe gan johyahũ gätho ahũ gue guí 'bũhmbũ ua mahɛts'i, gan johyahũ nangue 'be'a bin ja ra dahnini, bi ts'embi. Ne dan johyahe gätho gahe ma 'bäihe ra Cristo ua ja ra häi, ne gätho gyũ pøngahyãhũ Ojã, ne gätho gahũ ngue dí tenhdũ Ojã, dan johyahũ, nguetho ya bi cos'ahũ 'be'a bi 'yøt'ahũ yũ ja'i mi 'bũpũ ja a ra dahnini. ²¹Ne nubũya n'da rá m 'behni Ojã mahɛts'i ngue xũn ngu rá ts'edi, bi gũ'ts'a n'da ra do ɛmme xũn ndoho, ne nts'edi bi 'yem bũ ja ra dãdejã. Ne bi 'yɛna: "Tengu thoho din ja ra dahnini Babilonia ngue mi ja rá ts'edi, pe njãm'bũ da hnu mahøn'a, gätho n'da m'bedi thoho. ²²Ne hin da t'øpũ mahøn'a yũ mbe'bida, gätho ɛ i pe yũ arpa, ne gätho ɛ i huixt yũ thuxi, xinga gue'ũ yũ hyuxi. Xinga n'da ran 'yohũ dim pøpũ mahøn'a, ne njon din cum bũ mahøn'a. ²³Ne din çã'bexui thoho, him man'dandj mahøn'a di nequi bũ yũ sibi, ne njon da 'yøt' ran thãti bũ ngue din johya tengu mi øt'e. Nguetho man'da mi ja yú ts'edi ɛ mi øt' yú 'befi bũ xinda gue'ũ mi'da gätho ra ximhäi. Pe mi hät yũ ja'i 'bũ mi xãnbi di ho yú pähä zehẽ ɛ gätho mi søm bũ, bí nexpũ ná ngũni ra ximhäi. ²⁴Ne guepũ bim fãn yú ji ɛ

yú pøngahyã Ojã, ne ɛ gätho mi'da yú t'uhni Ojã, gue bi tho. Pe guepũ bi tho ɛ, ne gue'a í ts'emba a ra dahnini," bi 'yɛn'a rá m 'behni Ojã.

19 Ne nubũya, dra Xuuagã dá øcã yú nde n'da munts'i yũ ja'i i 'bũpũ mahɛts'i. Ne bi 'yɛn'ũ: "Dí ɛspahũ Ojã, nguetho ma pørpãtehũ a, ne hønse ma Ojãhũ i ja rá nuixte ne tãte thoho rá ts'edi. ²Xũn ho rán ts'embi Ojã, nguetho rán säui bi t'ørpa ra dahnini, tengu'bũ ra 'yomt'ɛni xisu, gue bi ts'onba yú mbũi gätho yũ ja'i ra ximhäi. Ne nuya Ojã bi cospa ɛ gätho to'o bi hyo yú 'yɛhe," bi 'yɛna. ³Ne nts'edi bi mam mahøn'a yũ nde dá øcã: "Dí ɛspahũ Ojã nguetho ya bi juah ra sibi a ra dahnini, ne hin din hẽ a nín 'yo rá 'bifi," bi 'yɛn'ũ yũ ja'i. ⁴Nubũya gätho 'dãte magoho yũ dãç'yɛi ngue zãi di mbã'ts'a Ojã, ne'ũ goho yũn t'uti i 'bũi, bin danyahmu bũ i hu a Ojã, ne bi dãnde. Ne gätho bi ma bi 'yɛn'ũ: "Necãhe, ngubũ dí m bẽmhbe dí ɛspahẽ Ojã," ɛn'ũ.

Bi zin rá xisu ra De'yo

⁵Ne dá øcã man'da ra nde bi bøm bũ guepũ i hu a Ojã, ngue bi ma: "Dami 'yɛspa ma Ojãhũ gätho ɛ yú 'yɛhe. Dami 'yɛspahũ gätho to'o i numansu Ojã, ne'ũ i ja yú ts'edi ne'ũ hin'na," bi 'yɛn'a ra nde. ⁶Ne dá øcã yú nde yũ ja'i xũn ngu, ngue di hĩ tengu'bũ xũn ngu yũ dehe, ne tengu'bũ bi thoni yũn gãni. Ne bi 'yɛm 'bũ mi yã: "Dí ɛspahũ Ojã, nguetho di manda ya ra Hmu, ma Ojãhũ tãte thoho rá ts'edi. ⁷Gätho dan johyahũ, ne da hyu ma mbũihũ, ne ga ɛspahũ Ojã ngue i ja rá ts'edi.

Nguetho bi zøn ra ora da zin yu 'yɛc'yei ra Jesús, ra De'yo, tengu thoho n'da ran 'yohu din that'ui rá xisu. Ne mahøntho da mba ra xisu, mahoqui thoho. ⁸Ne bin t'un ran t'ɛdi da hye ra pahni di fexni, gue ra lino xingui ts'u ts'o. Nu'a ra pahni xun t'axi nam bøni ngue bi mba mahoqui yú ts'oqui u yú t'uhni Oja ne nubaya i øt' yún thehu." ⁹Ne nuna ram 'behni mahɛts'i bi xicä 'be'a ga o't' ya: "Din johya gätho to'o u bi ts'on bu ja ran sihme nangue rán thati ra De'yo. Majuani rá m hman Oja na dí xi a ya," bi 'yeng rá m 'behni Oja mahɛts'i. ¹⁰Ne nubaya dán danyahmu bu ja rá gua ram 'behni mahɛts'i. Pe nu'a bi xicä: "O guín jabu, nguetho nugä rá 'yehɛ thohogä Oja tengu thoho i, ne tengu ni cuhu, gätho u i mamp'a rá m hman Oja nangue ra Jesús, gätho dadí jafu da fah ra Jesús," bi 'yeng 'bu mi xiqui.

Nu'a n'da bi hyux ra t'axca ndøfani

¹¹Ne nubaya, dra Xuuagä, dá nugä nsoqui mahɛts'i. Ne mi 'bäpu n'da ra t'axca ndøfani pa nthuts'i. Ne nu'a i huts'i, Majuani a rá thuhu, nguetho zai im mam majuani a. Ne di Ja'ts'a rá thuhu, janangue'a n'da ngu n'da di un'na rán säui 'bu bi juanbi, ne xun ho 'bu i øt' ran sui a. ¹²Ne nu'u yú dá a mi huxpu, mi zø tengu ra sibi, ne mi jabu xun ngu yu corona bu ja rá ya. Ne nu rá thuhu nt'o't'i bu, hønse mi paði 'be'a rá thuhu. ¹³Ne nu rá pahni mi he, bi zinni gätho ra ji, ne nu rá thuhu, ngue rá m Hman Oja a. ¹⁴Ne nu'u yu dofui mahɛts'i, gätho mi he ra t'axca lino mahotho, xingui ts'u

xun ts'o. Ne gätho mi hux yu t'axca ndøfani, ne bi den'na ra mbudi mi huxpu ja ra ndøfani. ¹⁵Ne nu'a ra ngurbi i pøxpu ja rá nde n'da ra espada emme het'i, ngue da dap yún suihu 'bäpu gätho yu häi bu ja ra ximhäi. Ne gätho di manda u büya, ne njon di japi da mbesta'a da ma. Ne tengutho ra ja'i bu ja ran the'ma gui'uva, i nen yu uva, ne ngutho da 'yørpa u to da zembi, di un rá cue Oja nts'utho, ngue nu'a nte hembu da 'yøt'e. ¹⁶Ne nt'o't'i bu ja rá pahni ne rá xìnthe rá thuhu, ngue ra Hmuts'ut'abi a ngue di manda gätho yu ts'ut'abi, ne rá thuhu, ngue ra Ngurpa Hmu a ngue di manda gätho yu hmu. ¹⁷Ne dá nugä n'da rá m 'behni Oja mahɛts'i mi 'bäpu ja ra hyadi, ne nts'edi bi mba't'u gätho yu doja mi 'yo bu magats'i, bi 'yembi: "Gätho ahü gyu dojahü, ba ghmbü ya, nguetho Oja bi 'yøt'ahü n'da ra dants'ihme. ¹⁸Ba ghmbü ya gui sihu yú ngøc'yei yu ts'ut'abi ne yu hmudofui, ne'u gätho mi ja yú ts'edi. Ne yu ndøfani ne gätho mi huts'i, ne gätho yu ja'i yu 'yehɛ ne gätho hing yu 'yehɛ, ne yu hmu uague yú mbefi," bi 'yem 'bu mi mba't' yu doja. ¹⁹Ne dá nugä ra zate gue xí bøxpu ja ra dađeja, ne 'darbu bim petihu gätho yu ts'ut'abi ngue gätho yu häi, ngue da 'yørpa n'da ra däsui a mi huxpu ja ra t'axca ndøfani, ne'u gätho mi tenni. ²⁰Ne nu ra zate büya bi mba mfent'i a, ne'a ra hyäte pøngahya bi fent'i, gue'a ran t'uti í bøx ra häi ne xí 'yøt' yu hyonya nt'øt'e bu ja rá hmi ra zate. Ne gue'a mi hät yu ja'i gätho to'o mi ja rá thuhu bu ja rá dɛ. Gätho yoho bi t'entpu ja ra

sibi ra azufre, tengu n'da ra deja na ndoho a ra sibi. ²¹Ne gátho yu ja'i mi ten'na ra zate, bi tho nangue ra espada mi pøxpø ja rá nde a mi huxpø ja ra t'axca ndøfani. Ne nu'u yu doja bøya bin niyá thocho nangue yu ngøc'yei.

N'da mahuāhi njeya

20 Ne nubøya, dra Xuuagä dá nugä man'da rá m 'behni Ojå mahøts'i bá çai ne bá hyä rán sogui ra hyähäi emme xøn hē ne nts'utho, guerpø i 'bøh yu zïthu. Ne nu'a rá m 'behni Ojå mi çå n'da ra cadena xøn ndoho. ²Ne bi bent'a ra jarga, ne t'ēmbi ra c'eyå, pø guet'a ra zïthu, rá thuhu í Satanás. Ne bi mba nthåt'i n'da mahuāhi njeya nangue ra cadena. ³Ne nu'a rá m 'behni Ojå bøya, bi 'yentpø ja ra hyähäi a ra zïthu. Ne bi go'mi, ne bi hyüt'a ran sogui, ne bi cuahmi xøn ho, ngue hin da zä da bøm bu da hyät yu ja'i, asta gue'bu bi gua'a n'da mahuāhi njeya. M'bejua da mba nso'ts'i 'da yu pa. ⁴Ne dá nugä man'da ra hmepya mahøts'i, xøn ngu yøn thuts'i, ne nu to'o mi huxpø bin t'un ran t'ēdi da 'yøt' ran juañbate, gätho min 'yohu u bi tho 'bu mi ma í çc'yei ra Jesús, ne'bu mi mamp'a rá m hman Ojå. Gue nu'u gätho him mi thānde ra zate xí bøxpø ja ra deja ne rá nyoguido. Ne nte mi ja bu yú dē rá thuhu ra zate, xinga guerpø ja yú 'ye. Nu'u bi ndants' mahøn'a 'bu mi du, ne bin 'yohu ra Jesús bin ts'üt'abi n'da mahuāhi njeya. ⁵Ne guehya yú mbüdi bi xox Ojå bi t'urcä. Pø nu'u mi'da gue bi du, hin da dambēni asta gue'bu bi gua'a n'da mahuāhi

njeya. ⁶Ne di johya ne majapi u gätho u ra mbüdi da xox Ojå, ne hin da nu a na yoho ran dāte ngue ra sibi mazai. Ne dim mbäjä nangue ra Cristo bu bí ja rá ts'edi Ojå, ne din 'yohu ra Cristo ngue din ts'üt'abi n'da mahuāhi njeya.

Da mba nthapi ra zïthu

⁷Ne nu'bu bi gua'a n'da mahuāhi njeya, da mba nsocui a ra zïthu mi ofädi. ⁸Ne nu'a ra zïthu bøya da bøm bu, xø da hyät mahøn'a yu ja'i gätho na ngüni ra ximhäi. Da mba bu ja ra häi Gog ne ra häi Mago ne di japi dim peti gätho nangue din ja ra dāsu. Ne xøn ngu da dēnni hingui sä da 'bede, tengu ra 'bomu 'bom bu ndendejå, njon da hyät'i da mbede. ⁹Ne din 'yerpa thocho bu ní mba bi mbä'ts'i hapu mi 'bu u min 'yohu Ojå, guerpø ja ra dāhnini di huçc Ojå. Pø bá çah mahøts'i ra sibi bi juadi gätho yän sühü. ¹⁰Ne nu'a ra zïthu ngue bi hyät'u, bi t'entpø ja ra sibi i the ra azufre, tengu n'da ra dejå na ndoho, guerpø xí t'entpø ra zate xí bøxpø ja ra dādejå, ne'a ra hyäte pøngahyå gue ran t'uti xí bøxpø ja ra häi. Ne gätho hyu da nu ran unbi nangue ra sibi, ma pa ne ra xui høn'bu go njam'bu gätho yu pa mazai.

Ran zegui ran juānbi

¹¹Ne drå Xuuagä dá nugä mahøn'a, gue n'da ran thuts'i xøn ndoho xøn t'axi, ne mi hupø Ojå. Ne nu ra ximhäi ne mahøts'i bim 'be 'bu mi hyant'a mi hupø, ne him man ja bøya. ¹²Ne dá nugä gätho u xøn du, hønt'a go 'be'a ní ja'i, mi 'bäpø ja rá hmi Ojå i hupø. Ne bi mba ma

tants'i yu sɔcuą bɘ, nɛ'a ra sɔcuą im ma to'o i ja ra temazai. Ne gätho bi mba ma juąnbi nangue'a nt'o't'i bɘ 'be'a gätho bi 'yɔt'a, nu'bɘ mi 'bɘi. ¹³Ne gätho ɘ gue bi du bɘ ja ra deǰa, nɛ gätho ɘ mi'da bi du hɔnbɘ go hapɘ, ngue gätho i 'bɘpɘ 'bɘ'ɘ xɘn du, bi bɔm bɘ, ne bim 'bäpɘ ja rá hmi Oǰa. Ne bi mba ma juąnbi nangue 'be'a gätho bi 'yɔt' 'bɘ mi 'bɘi. ¹⁴Ne nu'a ra xɛqui mi 'bɘ'ɘ xɘn du, bi t'entpɘ ja ra sibi, tengu ra deǰa na ndoho. Gue'a na yoho ran däte a. ¹⁵Ne nubɘ ja ra sɔcuą gue im ma to'o i ja ra temazai, nɛ nu'ɘ gätho him man t'o't'i yú thuhu bɘ, bi t'entpɘ ja ra sibi.

Ma'da'yo mahɛts'i ne ra ximhäi

21 Ne nubɘya, dra Xuuagä, dá nugä man'da bi t'urcä, ngue ma'da'yo mahɛts'i ne ma'da'yo ra ximhäi. Nguetho ya bim 'bedi 'be'a gätho mi ja bɘ mahɛts'i ne ra ximhäi. Ne hin'yɘ ra deǰa bɘ ja ra 'da'yo ximhäi. ²Ne dá nugä bá cąh mahɛts'i guepɘ bí 'bɘ Oǰa n'da ra hogahnini, gue'a ra Jerusalén ma'da'yo, mahotho, mahoqui, tengu n'da ra hmute i he ra pahni mahotho da mba dín thət'ui rá ndø. ³Ne dá ɔcä n'da ra nde nts'edi bin yą, gue bá nexpɘ ja ran thuts'i bɘ bí hu Oǰa, bi 'yɛna: “Dami hyand ya, bi gacua mahɛts'i rá ngu Oǰa,” bi 'yɛna, ne nuya zai dim 'bɘhmbɘ yɘ jǰ'i a. ⁴Ne guese Oǰa di un ran johya, ne him man ja yɘ guidä yɘ jǰ'i, ne hin din ja ran däte mahɔn'a bɘ, ne hin din ja yɘ dumbɘi bɘ. Nguetho gätho 'be'a mán ɘnbi mi ja, ya bi thogui. ⁵Ne nu Oǰa ngue i hupɘ ja ran thuts'i, bi 'yɛna: “Gätho

ma'da'yo dá ɔt'ä ya.” Ne bi xiqui, dra Xuuagä: “Dami 'yo't' ya 'be'a dí xi a i, nɛ sä da t'ɛc'yɛi nguetho majuaɘi a.” ⁶Ne bi xiqui mahɔn'a: “Ya bi guadi 'be'a gätho dá ɔt'ä ya. Gätho dá dɘ'mi, ne ga juacä ra 'befi dá dɘ'mi. Zai dám 'bɘcä ne dam 'bɘi mazai. Ne nu'ɘ to'o i sä ngue di 'be a ra te mahyoni thoho, tengu'bɘ i tuthe, ga undä ra te i juadi, tengu'bɘ ra mbøthe im fonts'a ra dehe ga unni, nɛ hin da gurqui. ⁷Ne to'o da dąha, ga comhbe 'be'a gätho i jagä, nɛ ga ɔt'e ma t'ɘhniǰä ɘ, ne dyɘ Oǰagä ɘ. ⁸Pe ga entpɘ ja ra sibi ɘ to'o i su yɘn ɘnbi 'bɘ da dengui, nɛ'ɘ to'o yoho yún 'yomfɛni, nɛ gätho ɘ xɘn ts'o yú mbɘi, nɛ gätho yɘ hyodu, nɛ gätho yɘ 'yomt'ɛni, nɛ gätho ɘ in yąhɘ yɘ zıthɘ, nɛ gätho ɘ i thąnde hɔnt'a go 'be'a gue him majuaɘi, nɛ gätho ɘ i man yɘ fɛhni. Gätho ya da nu na yoho ran däte, da t'entpɘ i zø ra sibi ra azufre, tengu ra deǰa na ndoho,” bi 'yɛn Oǰa.

Ma'da'yo ra hnini Jerusalén

⁹Ne xø dá nugä man'da ra hmɛpya bi t'urcä. Nu'a n'da ɘ yám 'behni Oǰa mahɛts'i gue min 'yohɘ 'dato yám 'behni, gue'ɘ mi the yɘ ximbo gue bi un yɘn ɘnbi bɘ ja ra häi, ne nu'a bi xiqui: “Ba ɛhe, ga ut'a ra hnini, tengu'bɘ ra hmute bin thət'ui ra De'yo.” ¹⁰Ne nu'a rá Hogandąhi Oǰa bi bɛngä man'da mahɔn'a, tengu'bɘ bi zıxcä a rá m 'behni Oǰa bɘ ja n'da ra t'øhø xɘn hɛts'i, nɛ bi 'yurca ra hogahnini Jerusalén ma'da'yo, bi gąh mahɛts'i guepɘ bí 'bɘ Oǰa. ¹¹Ne nu'a ra hnini ɛmme di yoxni nangue rán hose Oǰa i 'bɘpɘ mbo. Ne di yoxni tengu ra

do ra jaspe i pømhyats'i. ¹²Ne nu'a ra hnini mi ja bu ra mbä't'i, ra jado xun hęts'i, goho yú ts'at'i. Ne nu'a ra mbä't'i, mi ja bu 'de'magoho yu dajut'i, ne n'da ngu n'da yu jut'i mi 'bäpü n'da rá m 'behni Oja mahęts'i, da mbäh ra goxthi. Ne nu'u 'de'mayoho yu jut'i, n'da a n'da nt'o't'i yú thuhu u 'de'ma yoho yú ts'unt'u ra Israel. ¹³Ne n'da nguadi min ja hyu yu jut'i, hyu i xopü ní bõx ra hyadi, ne hyu i xopü ní yuh ra hyadi, ne hyu i xopü ra norte, ne hyu i xopü ra sur. ¹⁴Ne nu'a ra hnini mi fa'ts'i 'de'mayoho yu do, n'da'a n'da nt'o't'i yú thuhu u 'de'mayoho yun 'yohu gue yú 'bäihü ra Jesús, ngue ra De'yo. ¹⁵Ne nu'a rá m 'behni Oja mahęts'i gue dán ya'be, mi ha n'da ra t'eni ra oro, tengu'bu ra metro, gue da 'yen ra hnini, hangu na ndoho yu jut'i, ne yu fõt't'e. ¹⁶Nu'a ra hnini xun zant'ma ndoho, 'da'angu ná mba, ne 'da'angu nán jünni. Ne nu'a ram 'behni mahęts'i bi 'yen ra hnini, ne bi 'yu' ra güenda ngue yo mahuąhi ne yo ciento kilómetro ná ndoho, 'da'angu ná mba, 'da'angu nán jünni, ne 'da'angu nán hęts'i. ¹⁷Ne nu'a ram 'behni bi 'yeni hangu nán hęts'i rá mbä't'i ra hnini, ne bi 'yu' ra güenda ngue hyate ma goho metro. Ne bi 'yeni tengutho i øt' yu ja'i. ¹⁸Ne nu'a ra mbä't'i nt'øt'e nangue yu do ra jaspe, pę nu ra hnini nt'øt'e nangue ra oro, tengu'bu ra xito a ra oro. ¹⁹Ne nu'u 'de'mayoho yu dado mi fa'ts'a ra mbä't'i, xun ngu nt'ut'i yu t'udo 'dahma 'dan'yo, ngue di fexni, xum hmadi di muui. Nu'a rá mbüdi ra dado nt'ut'i yu t'udo ra jaspe, nu'a ná yoho ra dado

nt'ut'i yu t'udo ra zafiro, nu'a ná hyu ra dado nt'ut'i yu ágata, nu ná goho ra dado nt'ut'i yu esmeralda. ²⁰Ne nu'a ná cut'a ra dado nt'ut'i yu ónice, ná 'dato ra dado nt'ut'i yu cornalina, ná yoto ra dado nt'ut'i yu crisólita, ná hyato ra dado nt'ut'i yu berilo, ná guto ra dado nt'ut'i yu topacio, ná 'det'a ra dado nt'ut'i yu crisoprasa, ná 'de'ma'da ra dado nt'ut'i yu jacinto, ná 'de'mayoho ra dado nt'ut'i yu amatista. ²¹Ne gätho 'de'mayoho yú jut'i rá mbä't'i ra hnini nt'øt'e nangue yu perla gue xun t'axi, ne n'da'a n'da yu perla gue bi t'øt'e n'da ngu n'da ra jut'i. Ne nu'a ra calle xun ndoho bu mbo ra hnini nt'øt'e nangue ra oro xun ho, tengu'bu ra xito a ra oro. ²²Ne hin dá nugä n'da ra nijä bu, nguetho gätho rá nguse Oja a ra hnini, ngue ra Hmu tåtetho rá ts'edi, ne ra De'yo, ne 'darpü i 'buhmbü u i 'büpü ja ra hnini. ²³Ne nu'a ra hnini, him mahyoni ra hyadi di yorpü, oque ra zana, nguetho guese Oja ne ra De'yo di yorpü. ²⁴Ne nangue'a ra nyot'i i ja bu, gätho di yot'u ne dim 'bümanho u yu ja'i dim 'büpü gätho yu häi ua ja ra ximhäi. Ne yu ts'ut'abi gätho yu häi dim 'büi di dä bu u yun ho xu 'yøt'e, tengu'bu di um bu yun t'unni xun ngu di muui. ²⁵Ne nsoquitho yu jut'i gätho ra pa, ne njam'bu da mba njut'i, nguetho njam'bu din xui bu. ²⁶Ne hont'a go 'be'a gätho di muui, gue bi zän Oja bi 'yøt' yu ja'i 'dahma 'dan'yo yu häi ua ja ra ximhäi, ne gue'a da hyaxpü u, ní thim bu mbo ra hnini. ²⁷Pę hin da yarpü ja ra hnini 'be'a xun ts'o, xing yu ts'om'bäi da yarpü, xing yu hyäte. Pę hont'u

to'o bi 'yorpa rá thuhu ra De'yo bu ja rá søcuq, gue to'o gátho bi un ra temazai, hønt'u da zä da yurpu.

Mi ts'utho ba gh ra Jesucristo

22 Ne nu'a ráam 'behni Oja xø bi 'yurcä man'da mahøn'a, dra Xuuagä. Ngue n'da ra dæthe mahoqui thoho ra dehe xøn güe tengu ra xito, t'ëmbi rá dehe ra temazai. Ne bí nexpu ja rán thuts'i Oja ne ra Jesús ra De'yo. ²Ne bi tho'inde bu ja ra calle xøn ndoho bu ja ra hnini. Ne n'da n'danguadi mi 'bäpu yu za t'ëmbi yu za gue di un ra te. Ne nu'u yu za din züdi, n'dazna ngu n'dazna ma'da'yo yün dät'o din zupu, janangue'a 'demayo nidj din züdi n'dajeya. Ne nu'u yú xi di un yün zaqui gátho yu ja'i. ³Ne hin'yü 'be'a dí hnu rán ts'ëmbi Oja bu. Pe din ja bu rá ts'edi Oja ne rá ts'edi ra Jesús ra De'yo. Ne gátho yú 'yêhe da dænde u ne da 'yörpa yú 'befi. ⁴Ne nu'u dim 'bupu da nu rá hmi Oja, ne gátho din ja rá thuhu Oja bu ja yú dë. ⁵Ne hin'yü bu ra xui, janangue'a njon da hyom man'da ran nequi, xing ra hyadi, nguetho guese Oja ra Hmu di yozehë bu. Ne nu'u dim 'bupu din ts'ut'abi gátho yu pa mazai. ⁶Ne nu'a ram 'behni bi xicä: “Gátho ram hma gá 'yøde, majuani a, ne da zä da t'ëc'yei gátho. Nu'a Oja ra Hmu, gue'a di un rá Hogandahi yú pøngahya, ya bá pencä ua drám 'behnigä a, ngue ga xi ahü 'be'a din ja, gue yú 'yêhe ahü Oja. Ne him maya'a din ja,” bi 'yëna. ⁷“Dami 'yøhmbu ya,” ñ'a ra Jesús, “him maya'a gue gua ëcä. Gan johyahü gátho ahü gue guí

ëc'yëihü 'be'a din ja, nt'o't'i bu ja ra søcuq,” bi 'yëna. ⁸Ne nugä dra Xuuagä, majuani dá øde ne dá nugä 'be'a gátho bi t'urqui ngue dá o't'ä ua. Ne nu'bu mi guala 'be'a dá øcä ne 'be'a xí 'yurqui, dán danyahmu bu ja rá gua ram 'behni mahëts'i bi 'yurqui gátho, dí ña gue ga thænde. ⁹Pe nu ram 'behni bi xiqui: “O guí thændegui, nguetho nugä dra 'yêhëgä tengu i, ne ni cuhü mi'da yu pøngahya, ne gátho mi'da u gue i ëc'yei 'be'a gá 'yörpu ja ra søcuq. Hønse Oja gui thænde,” bi 'yëna. ¹⁰Ne xø bi xicä ram 'behni büya: “O guí pes' thoho na gá 'yo't'i, ngue 'be'a din ja, nguetho him maya'a din ja. ¹¹Ne nu'u to'o i øt' ran ts'lo, thocua thoho da 'yøt' ran ts'lo, ne gátho to'o i øt' ran ts'om'bäi, thocua thoho da 'yøt'e. Pe nu'u to'o i øt' ran ho, thocua thoho da 'yøt' ran ho, ne to'o mahoqui thoho yú mbui thocua thoho gue xtán ho yú mbui,” bi 'yën'a ráam 'behni Oja mahëts'i 'bu mi xiqui. ¹²Ne bi 'yëngä ra Jesús büya: “Ne guehna dí xi ahü, him maya'a ba ëcä. Ne n'da ngu n'da ga un rán theui 'be'a gátho bi 'yøt'e. ¹³Nugä gátho dá dümü ne ga juacä ra 'befi dá dümü, dra mbüdigä ne dran zeguigä, zai däm 'bui ne dam 'bui mazai. ¹⁴Majapi thoho gátho mahoqui yú mbui nangue Oja, tengu'bu m'beni yú pahni. Janangue'a i ja yün t'ëdi da yurpu ja yú goxthi ra hnini. Ne nu'u to'o da zä da yurpu, da zä da zi yün dät'o yu za gue t'ëmbi yu za di un ra temazai. ¹⁵Pe hingui sä da yurpu gátho u ngue bi 'uegue nangue Oja. Ne da gopu thi u gátho i yahü yu zithu, ne gátho yu 'yomt'ëni, ne

gätho yu hyodu, ne gätho i thände 'be'a him majuaṇi, ne gätho yu ja'i gue di ho da man yu fehni, hingui sä da yurpu u. ¹⁶Nugä dra Jesús-gä, dá penhdä bu mam 'behni-gä gue da xi ahü gyu 'yec'yehü, gue 'be'a gä 'yorpü ja ra søcuq. Nugä dram bom'betogä ra David, ne tengu'bu dra Daşø dín 'yo'be ran nequi," bi 'yæn'a ra Jesús. ¹⁷"Ba ehmbü gätho ahü," æn'a rá Hogandähi Oja, ne'a rá xisu ra De'yo æna. Ne'u gätho gue i øde, da ma: "Ba ehmbü." Ne ba ecua gätho i tuthu, ne gue sihu ra dehe gue di un ra temazai, ne hin gui juthu a.

Ran zofo ran zegui

¹⁸Ne nuya dí xi ahü, gätho ahü guí nuhu ya yum hma i jaua, ngue

i ma 'be'a din ja, o gue ahü guí øhmbü 'bu i hman ya yum hma nt'o't'i ua, pe nu'bu guí æna gui hyuspahu mi'da yum hma, pe da hyus'ahu Oja u yun unbi im mangua ja ra søcuq 'bu. ¹⁹O nu'bu guí ehmbü him majuaṇi 'da yum hma nt'o't'i ua, æna gue'bu gdí 'ueju u, pe Oja di 'uec'ahu yun japi im mangua ngue hin di ja ahü gui cærpü ja ra hogahnini, ne hin di ja ahü gui sifu yæn dät'o a ra za di un ra temazai. ²⁰Ne nu'a ra Jesús gue bi man ya yum hma gätho i jaua, i æm buya, "Majuaṇi ba ecä n'dihi," bi 'yæna. Ne gue'a dín nde'e, ne dí xi a i, ba ehe ma Hmu i Jesús. ²¹Ne gätho ahü dín nde guin nuhu rán japi a ma Hmuhu ra Jesús. Ne hønt'a dí xi ahü ya.